

V. KONIUNKTURA W BUDOWNICTWIE

1. Omówienie wyników

1. W trzecim kwartale 2018 roku ogólny wskaźnik koniunktury w budownictwie (IRGCON) przyjął wartość 24 pkt, niższą o 4,6 punktu w porównaniu z poprzednim kwartałem i wyższą o 7,7 punktu niż w III kwartale ubiegłego roku. W większości grup zakładów budowlanych wartości wskaźnika koniunktury są wyższe niż przed rokiem. Podobnie jak w poprzednich okresach sytuacja firm prywatnych jest gorsza niż przedsiębiorstw publicznych – wartości wskaźnika dla sektorów: prywatnego i publicznego wynoszą, odpowiednio: 23,4 i 27,2 pkt. Szczególnie wysokie wartości IRGCON odnotowano dla przedsiębiorstw państwowych i komunalnych (odpowiednio: 29,8 i 30,6 pkt).

Nie zmniejsza się silne zróżnicowanie koniunktury w układzie regionalnym. Najwyższe wartości wskaźnika zanotowano dla makroregionów: południowo-zachodniego i północnego (odpowiednio równe: 37,3 i 27,4 pkt), najniższe zaś dla makroregionów: centralnego i wschodniego (odpowiednio: 17,9 i 19,9 pkt). Wyodrębnienie z makroregionu centralnego województwa mazowieckiego uwidocznilo względnie niską aktywność budownictwa w województwach: łódzkim i świętokrzyskim.

2. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość produkcji wzrosła o 10,1 pkt. Jest wyższa niż rok temu o 4,9 pkt. W porównaniu do III kwartału ubiegłego roku wartość salda dla sektora prywatnego zwiększyła się o 7,5 punktu, a dla publicznego nastąpił spadek o 7,9 punktu. Ujemne wartości salda nadal notuje się dla zakładów zatrudniających do 20 osób (-1,5 pkt), a w szczególności dla najmniejszych firm prywatnych, zatrudniających do 10 osób (-8,8 pkt). Najwyższą wartość salda, 78,7 pkt, odnotowano dla przedsiębiorstw państwowych. Przewidywania na IV kwartał bieżącego roku są zdecydowanie mniej optymistyczne od obecnych wyników. Wartość salda prognostycznego w ujęciu ogółem wynosi 15,2 pkt, dla sektora prywatnego 19,3 pkt, publicznego zaś -6,8 pkt.

3. Wartości sald odpowiedzi na pytania o wielkość zamówień, zarówno ogółem jak i eksportowych, zwiększyły się drugi kwartał z rzędu. Obecnie wynoszą, odpowiednio: 40,2 i 17 pkt, i są wyższe niż rok temu o: 8,4 i 7,7 pkt. Podobnie jak w minionych kwartałach, saldo dot. zamówień ogółem przyjmuje wysoką wartość dla przedsiębiorstw państwowych (80,9 pkt), a najniższe dla zakładów zatrudniających do 20 osób (9,0 pkt), w szczególności prywatnych o zatrudnieniu do 10 osób (8,5 pkt). Prognozy na przyszły kwartał są pesymistyczne, zwłaszcza firm prywatnych.

4. Rosną ceny usług budowlanych – wartość salda zwiększyła się o 4,1 pkt i jest obecnie wyższa niż w III kwartale 2017 r. aż o 23,2 pkt. O ile dotychczas wzrost cen występował przede wszystkim w dużych przedsiębiorstwach sektora publicznego, to obecnie podwyżki mają miejsce również w mniejszych zakładach, także w sektorze prywatnym. W grupie najmniejszych firm prywatnych, zatrudniających do 10 pracowników, oraz w grupie zakładów zatrudniających do 20 osób wartości salda wynoszą, odpowiednio: 10,1 oraz 8,9 pkt. Wysoką wartość (50,4 pkt) przyjmuje saldo dla zakładów wykonujących prace związane ze wznoszeniem budynków (PKD 41). Spodziewany jest spadek tempa wzrostu cen w kolejnym kwartale.

5. Ponownie poprawiła się sytuacja finansowa zakładów budowlanych. Wartość salda wzrosła o 5,6 pkt, jest jednak niższa od wartości sprzed roku o 1,0 pkt. Wartości salda dla sektorów prywatnego i publicznego wynoszą, odpowiednio: 1,8 i 34 pkt. Tak jak w poprzednim kwartale, najgorzej oceniają swą sytuację finansową zakłady zatrudniające do 20 osób (wartość salda wynosi -10,4 pkt), prywatne mikroprzedsiębiorstwa (-13,5 pkt) oraz zakłady zajmujące się wznoszeniem budynków (-7,3 pkt). Firmy budowlane przewidują dalszą poprawę swojej sytuacji finansowej w nadchodzących miesiącach.

6. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zatrudnienia wynosi 19,9 pkt. W ciągu kwartału wzrosła o 7,2 pkt, a w ciągu roku o 6,6 pkt. Dla sektora prywatnego jest równa 21,9 pkt (o 9,7

pkt większa niż w III kwartale 2017 r.), a dla publicznego 8,8 pkt (mniejsza niż rok temu o 10,5 pkt). Mimo sezonu sprzyjającego pracom budowlanym saldo przyjmuje niskie, ujemne wartości dla zakładów zatrudniających do 20 osób (-5,9 pkt) oraz prywatnych mikroprzedsiębiorstw (-12,5 pkt).

7. W ostatnich latach w polskim budownictwie bardzo nasilają się trudności z zatrudnieniem pracowników o odpowiednich kwalifikacjach. Obecnie blisko 66% ankietowanych zakładów budowlanych często lub bardzo często boryka się z problemem znalezienia pracowników o wysokich kwalifikacjach, podczas gdy w III kwartale ubiegłego roku takie problemy miało 60,6% zakładów, a cztery lata temu 44,4% firm. Problem ze znalezieniem wysoko wykwalifikowanych pracowników jest szczególnie poważny w grupie przedsiębiorstw zajmujących się budową obiektów inżynierskich (PKD 42); zgłasza go aż 81,4% badanych zakładów (77,4% rok temu i 49% cztery lata temu). Częste lub bardzo częste trudności ze znalezieniem pracowników o niskich kwalifikacjach występują natomiast w ponad 61% zakładów (przed rokiem w 48,4%, a przed czterema laty w 18,5%). Ten problem jest najbardziej dotkliwy w grupie zakładów zajmujących się wznoszeniem budynków (PKD 41); dotyczy 78,2% firm (42,9% rok temu i 12,5% cztery lata temu).

8. Po raz pierwszy od 2008 roku wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość inwestycji jest wyraźnie wyższa od zera i równa 7,9 pkt. Dla sektorów publicznego i prywatnego wartości salda wynoszą, odpowiednio: 4,9 i 25,8 pkt. Najwyższe dodatnie wartości odnotowano dla: przedsiębiorstw państwowych (27,7 pkt) oraz zakładów zatrudniających powyżej 100 osób (13,4 pkt). Najniższą aktywność inwestycyjną, podobnie jak w ubiegłym kwartale, wykazują zakłady zajmujące się wznoszeniem budynków (wartość salda równa -21,7 pkt), prywatne mikroprzedsiębiorstwa (-8,4 pkt) oraz zakłady zatrudniające do 20 osób (-1,5 pkt).

9. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wykorzystanie mocy produkcyjnych nieznacznie wzrosła (o 2,9 pkt). W porównaniu do III kwartału ubiegłego roku jest mniejsza o 6,5 punktów. Wykorzystanie mocy produkcyjnych jest najwyższe w grupie przedsiębiorstw państwowych (wartość salda równa 70,2 pkt), a najniższe w grupie zakładów sektora prywatnego zatrudniających do 10 pracowników (1,7 pkt). Zakłady budowlane przewidują spadek wykorzystania mocy produkcyjnych w nadchodzącym kwartale.

10. Poprawiły się oceny przedsiębiorstw budowlanych o sytuacji ogólnogospodarczej w Polsce. Lepiej oceniają ją przedsiębiorstwa sektora publicznego – wartość salda wynosi 42,8 pkt, o 19,1 pkt więcej niż dla sektora prywatnego. Jednak nie we wszystkich analizowanych grupach zakładów opinie nt. ogólnej koniunktury są pozytywne. Najgorzej stan gospodarki oceniają zakłady zatrudniające do 20 osób (wartość salda równa -1,5 pkt) oraz prywatne mikroprzedsiębiorstwa (-3,6 pkt). Firmy budowlane spodziewają się pogorszenia się sytuacji w polskiej gospodarce w kolejnym kwartale.

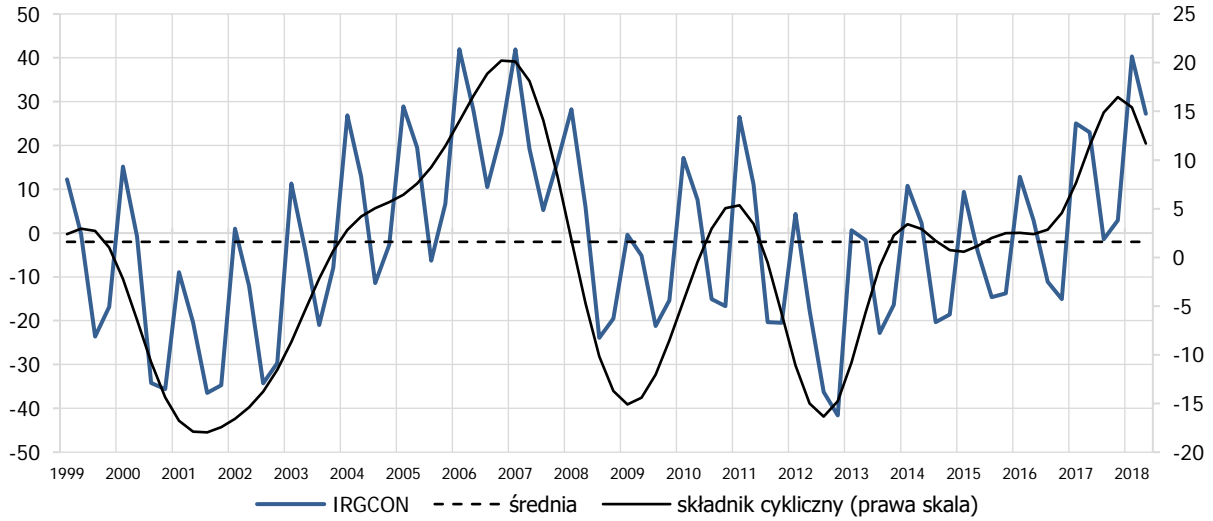
11. Zakłady budowlane oceniają sytuację we własnej branży jeszcze gorzej niż sytuację w całej gospodarce. Wartość salda obniżyła się o 13,9 pkt do 12,7 pkt. Najgorzej sytuację w budownictwie oceniają zakłady zajmujące się wznoszeniem budynków (wartość salda wynosi -16,4 pkt). Ankietowani przewidują dalsze pogorszenie się sytuacji branży budowlanej w następnym kwartale.

12. W porównaniu z II kwartałem br. nastąpiły istotne zmiany w zestawie barier ograniczających aktywność produkcyjną zakładów budowlanych. Największe zmiany dotyczą trzech barier: zbyt wysokich cen surowców i materiałów (odsetek firm wskazujących tę barierę zwiększył się o 14 punktów procentowych), niestabilnych przepisów prawnych (wzrost o 9 pkt proc.) oraz nadmiernych obciążeń podatkowych (wzrost o 7,0 pkt). Bariery wysokich cen surowców i materiałów oraz podatków są znacznie poważniejszym problemem dla firm prywatnych niż dla przedsiębiorstw publicznych. Zatory płatnicze nadal są bardzo istotną barierą dla działalności sektora prywatnego (wskazuje na nią aż 35,4%

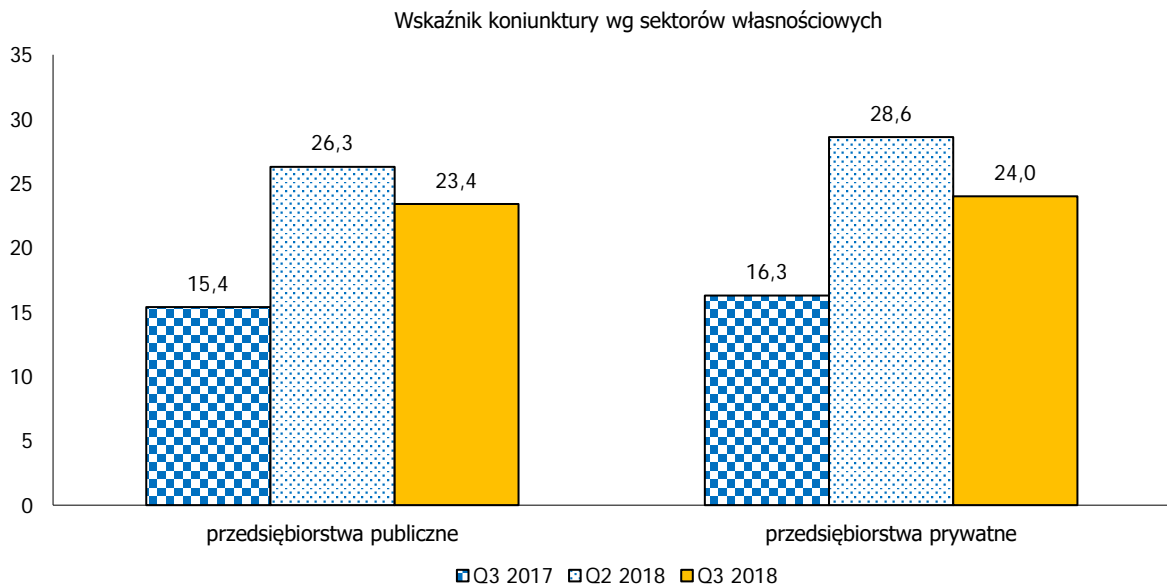
firm prywatnych), lecz nie dla sektora publicznego (11,5% przedsiębiorstw publicznych). Zdaniem ankietowanych, uciążliwość barier rozwojowych nie zwiększy się w IV kwartale roku.

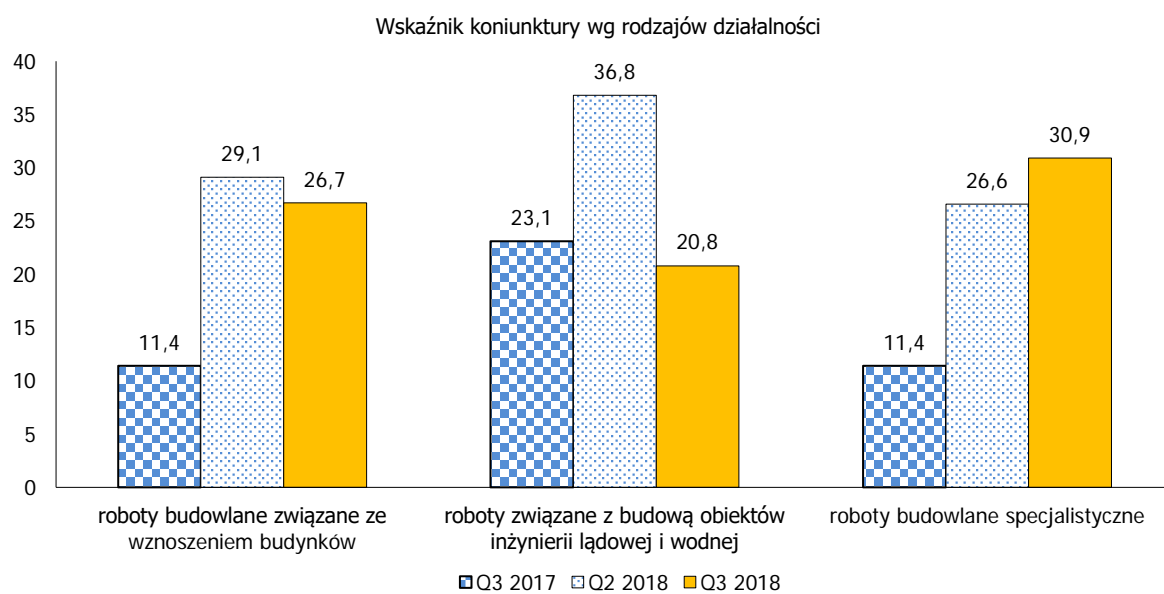
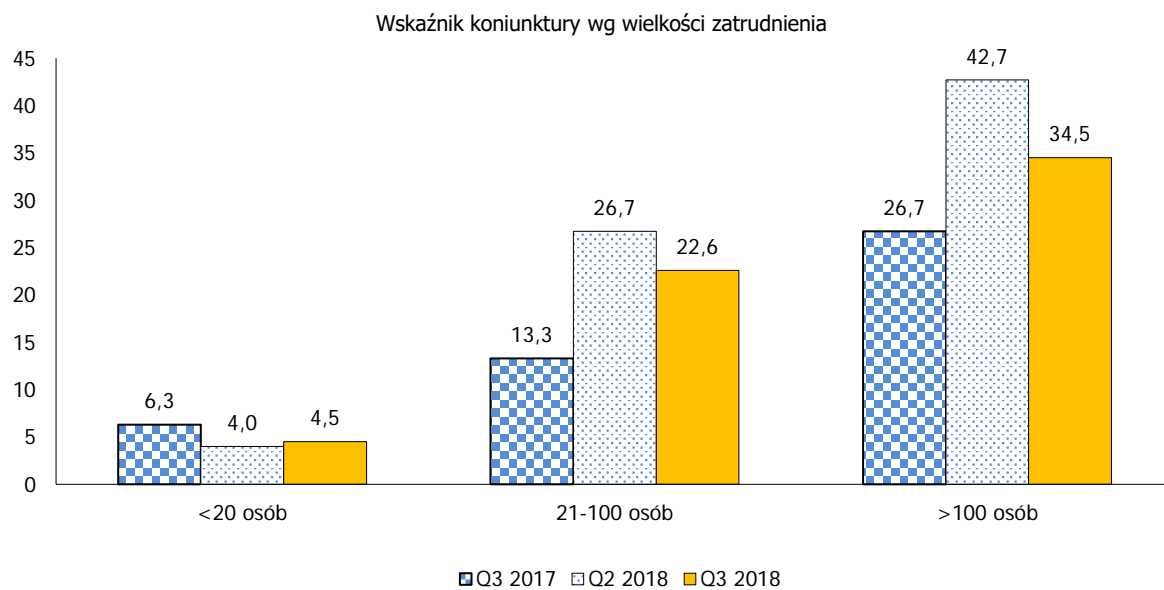
2. Wyniki szczegółowe

WSKAŹNIK KONIUNKTURY

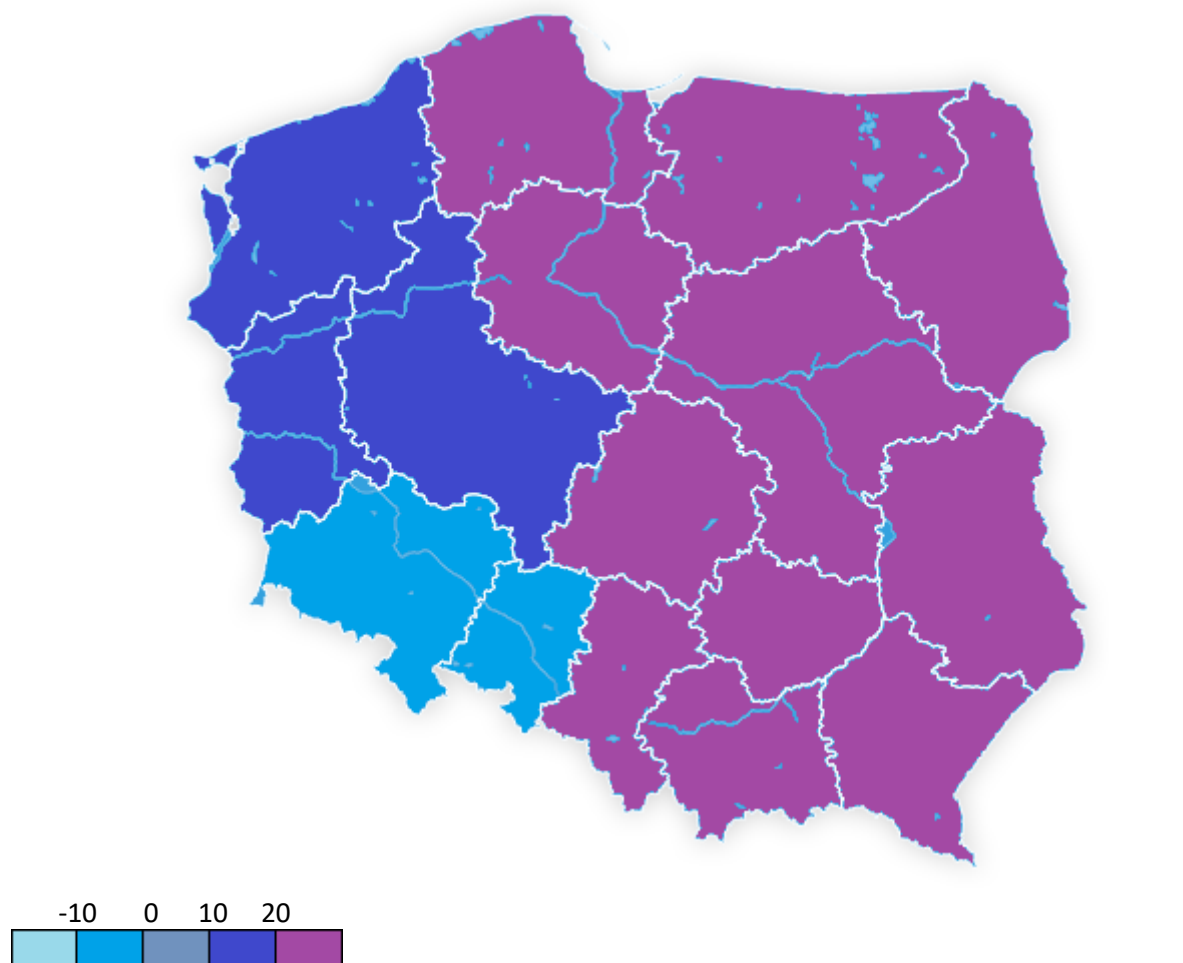

składowe salda	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018
1. zamówienia ogółem – stan	20,3	31,8	28,0	-16,2	34,8	40,2
2. wielkość zatrudnienia – przewidywania	8,4	0,7	-11,1	21,8	22,3	7,7
wskaźnik koniunktury (IRGCON): (1. + 2.) / 2	14,4	16,3	8,5	2,8	28,6	24,0

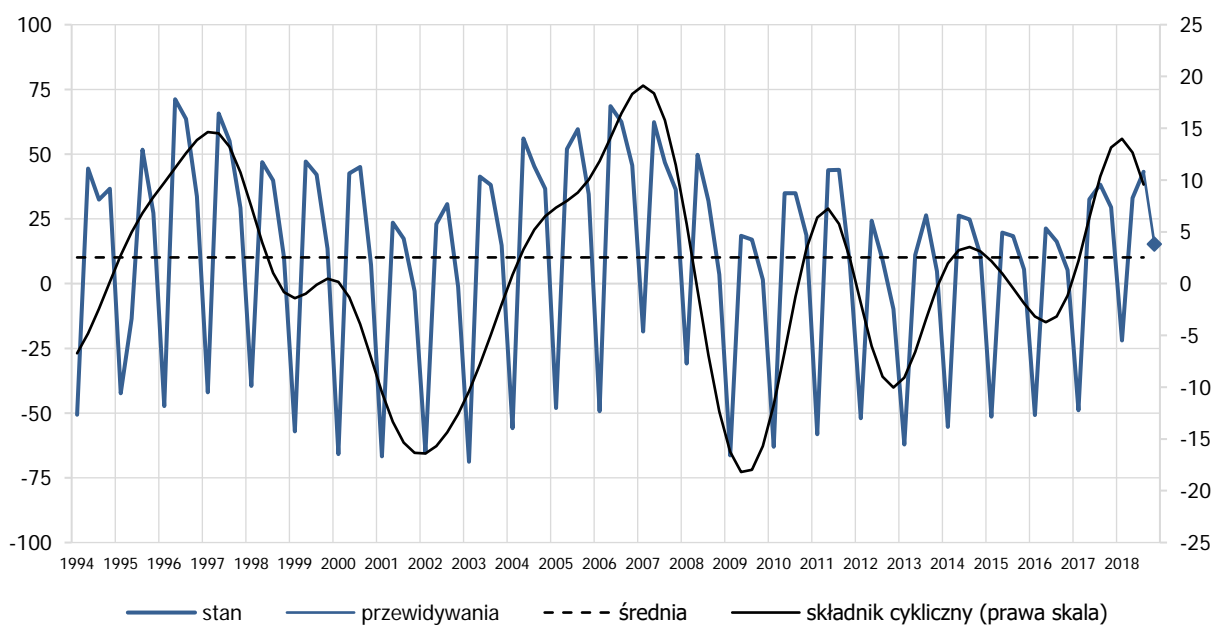

Wskaźnik koniunktury wg makroregionów

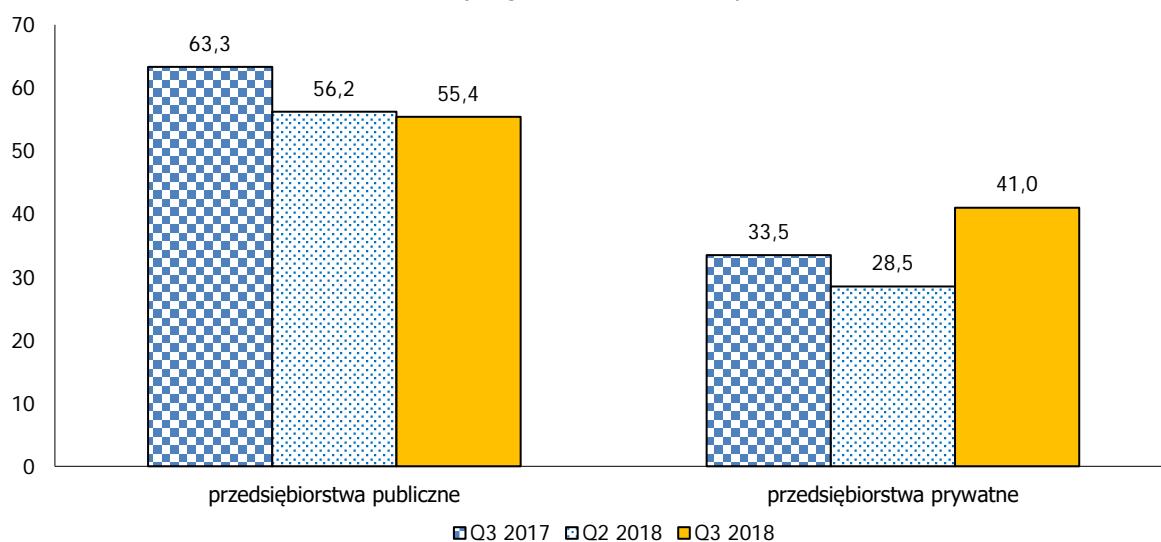
	Q3 2017	Q2 2018	Q3 2018
Południowy (województwa: małopolskie i śląskie)	20,3	34,9	23,3
Północno-zachodni (województwa: lubuskie, wielkopolskie i zachodniopomorskie)	11,3	17,1	21,5
Południowo-zachodni (województwa: dolnośląskie i opolskie)	31,2	-5,0	37,3
Północny (województwa: kujawsko-pomorskie, pomorskie i warmińsko-mazurskie)	18,3	36,0	27,4
Centralny (województwa: łódzkie i świętokrzyskie)	11,4	23,7	17,9
Wschodni (województwa: lubelskie, podkarpackie i podlaskie)	10,5	38,1	19,9
Województwo mazowieckie	-	-	24,1

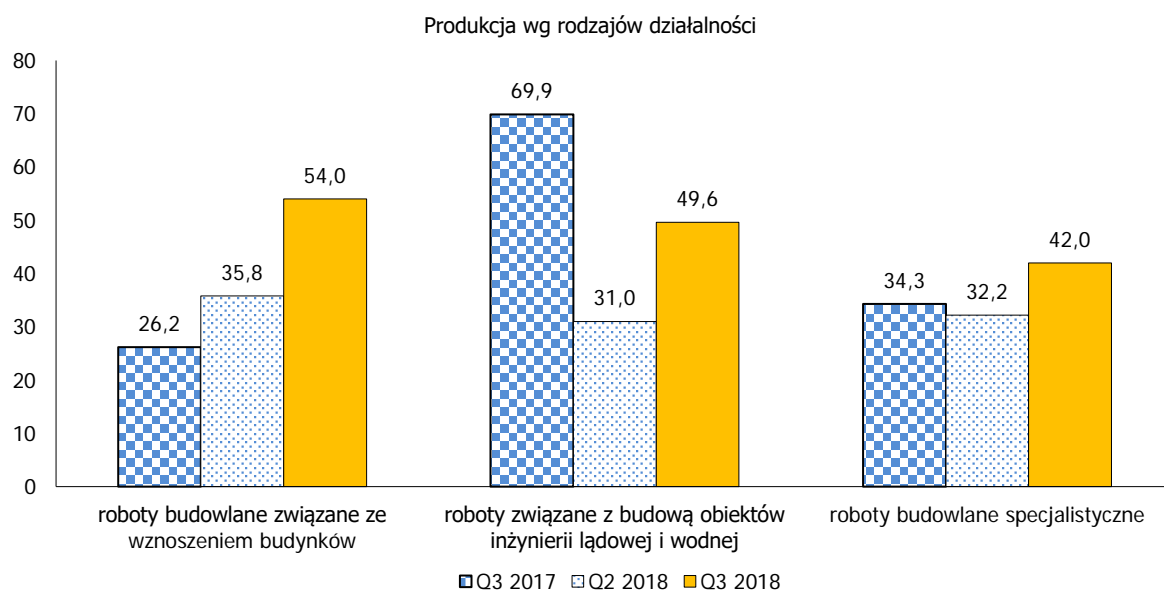
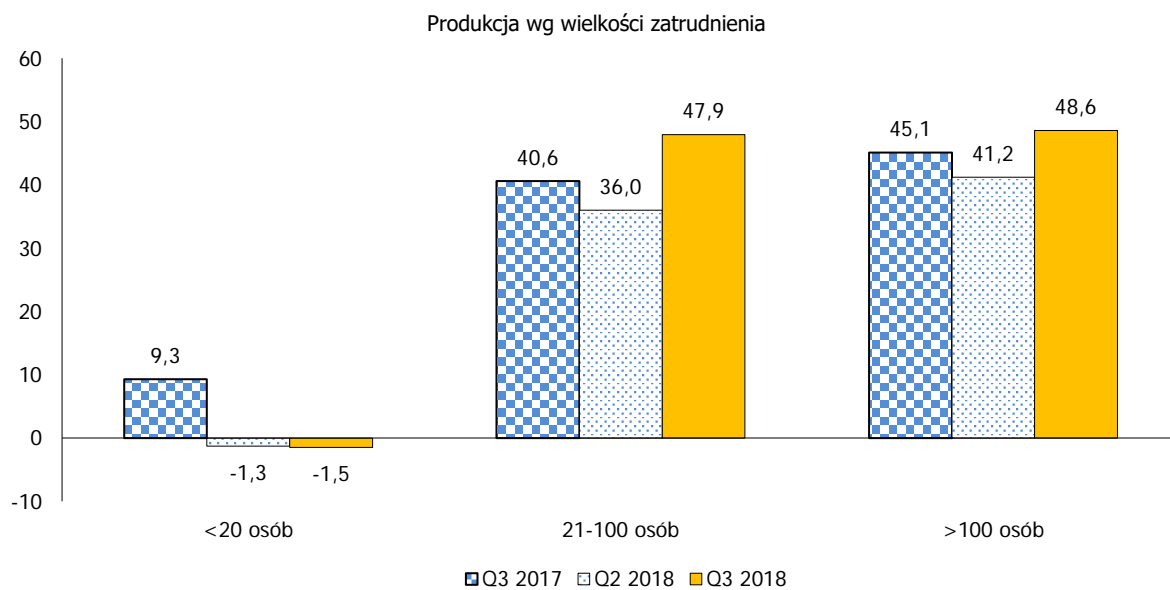
PRODUKCJA

warianty odpowiedzi – odsetki	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	przewidywania
1. wzrost	48,7	41,8	14,0	43,8	51,4	32,0
2. brak zmiany	41,0	46,0	50,0	45,5	40,5	51,1
3. spadek	10,4	12,3	36,0	10,7	8,2	16,8
saldo (1,-3,)	38,3	29,5	-22,0	33,1	43,2	15,2

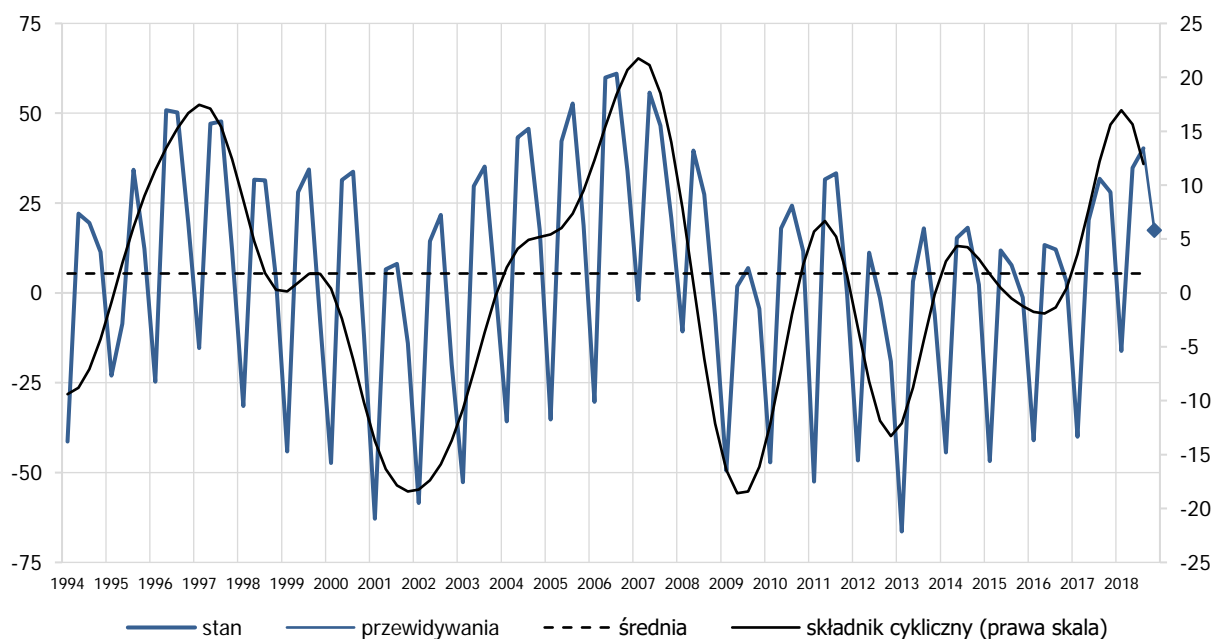
Produkcja wg sektorów własnościowych

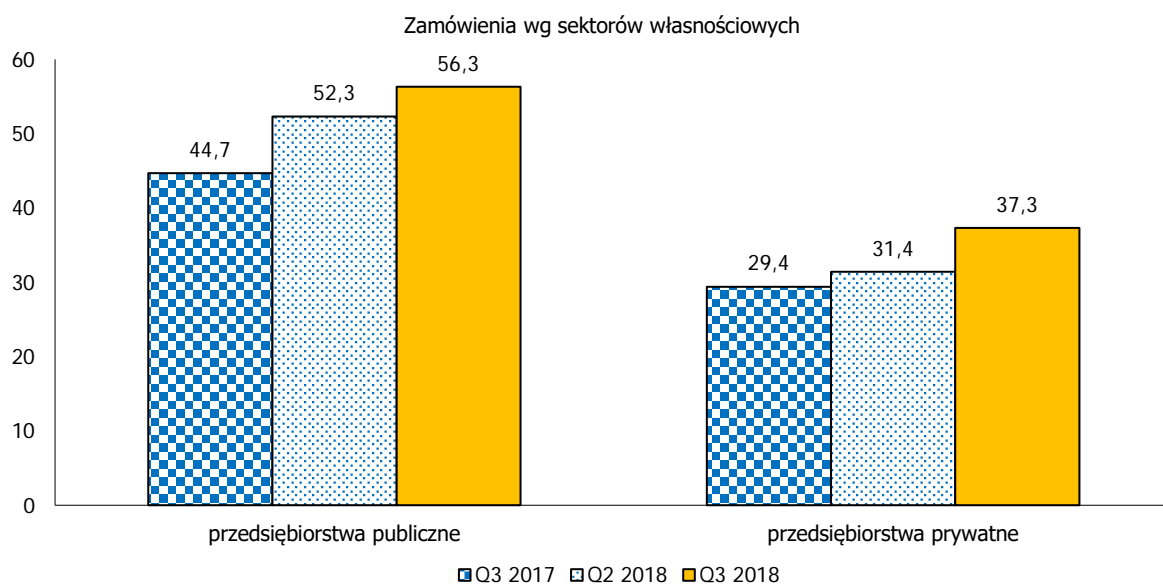

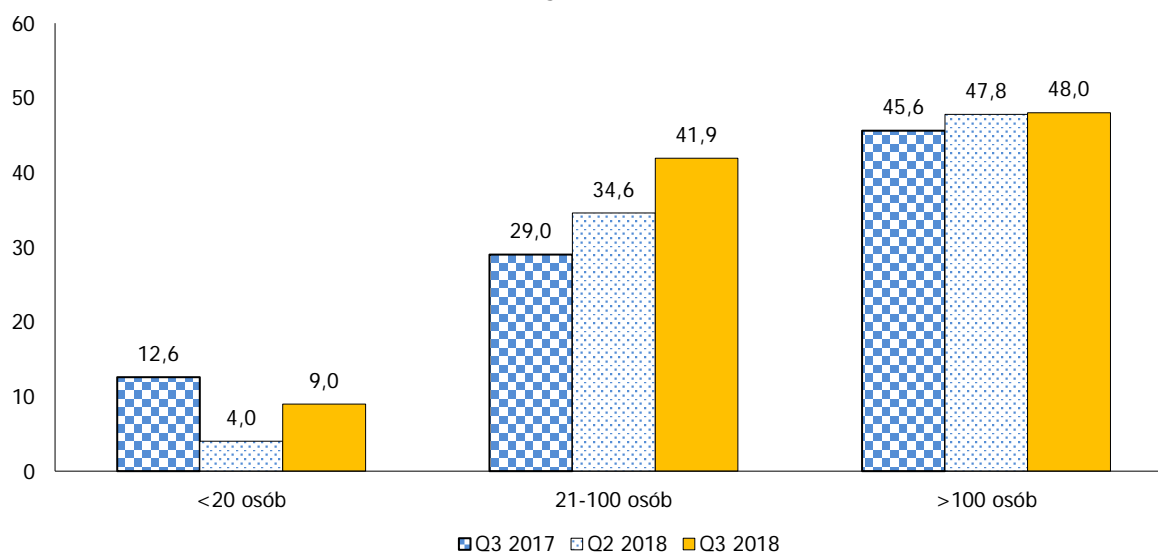
ZAMÓWIENIA OGÓŁEM

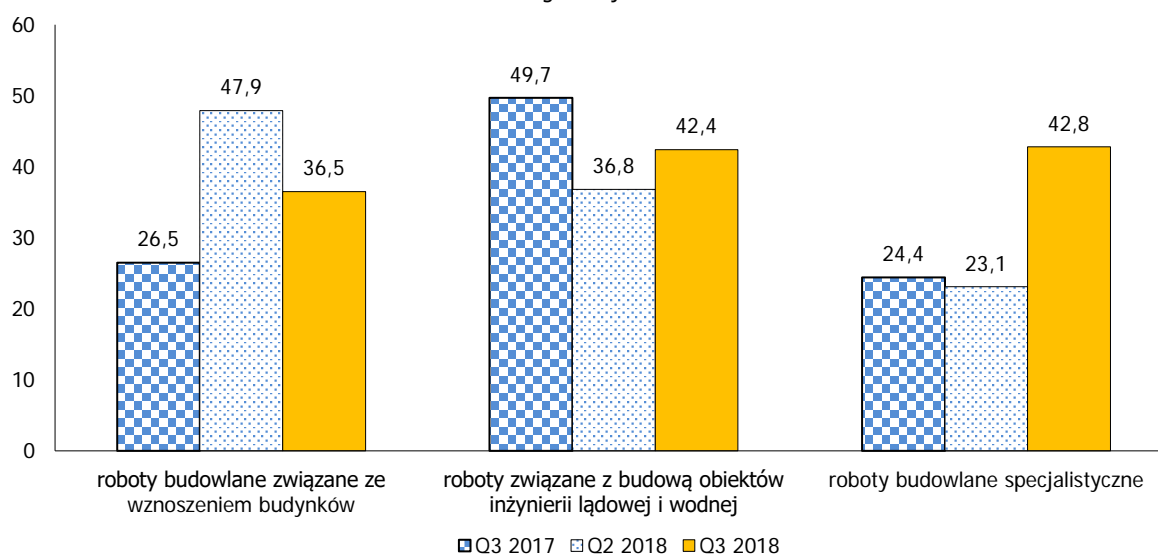
warianty odpowiedzi – odsetki	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	przewidywania
1. wzrost	43,6	41,4	17,6	43,9	46,8	33,1
2. brak zmiany	44,5	45,2	48,6	47,0	46,5	51,2
3. spadek	11,8	13,4	33,8	9,1	6,6	15,7
saldo (1.-3.)	31,8	28,0	-16,2	34,8	40,2	17,4

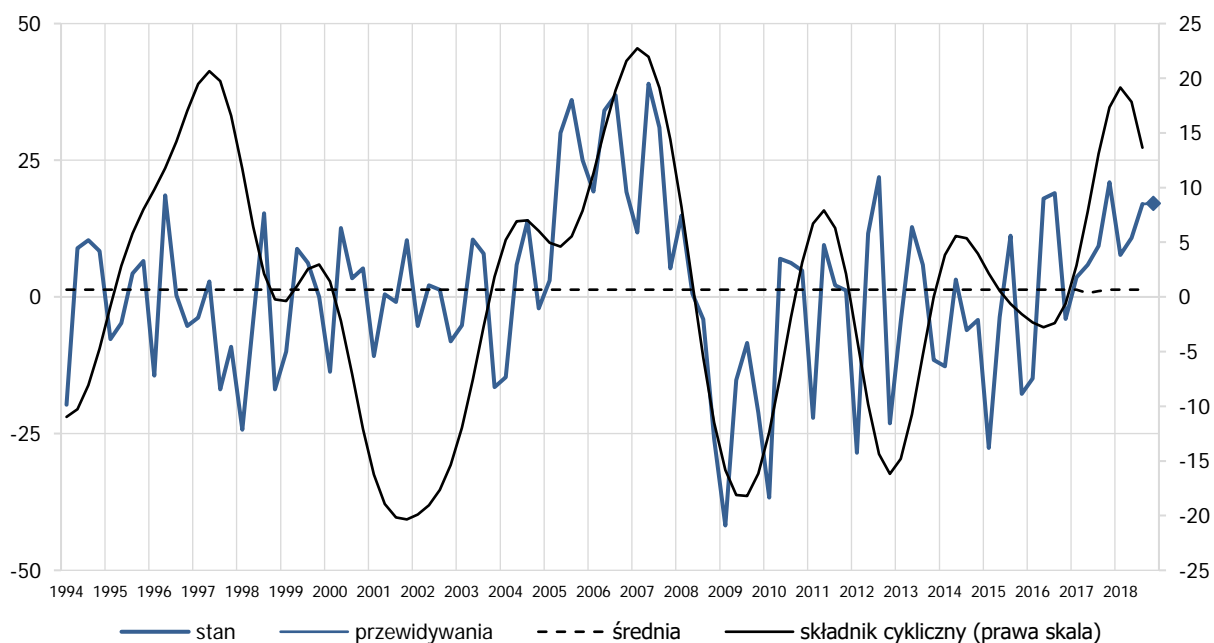
Zamówienia wg wielkości zatrudnienia

Zamówienia wg rodzajów działalności

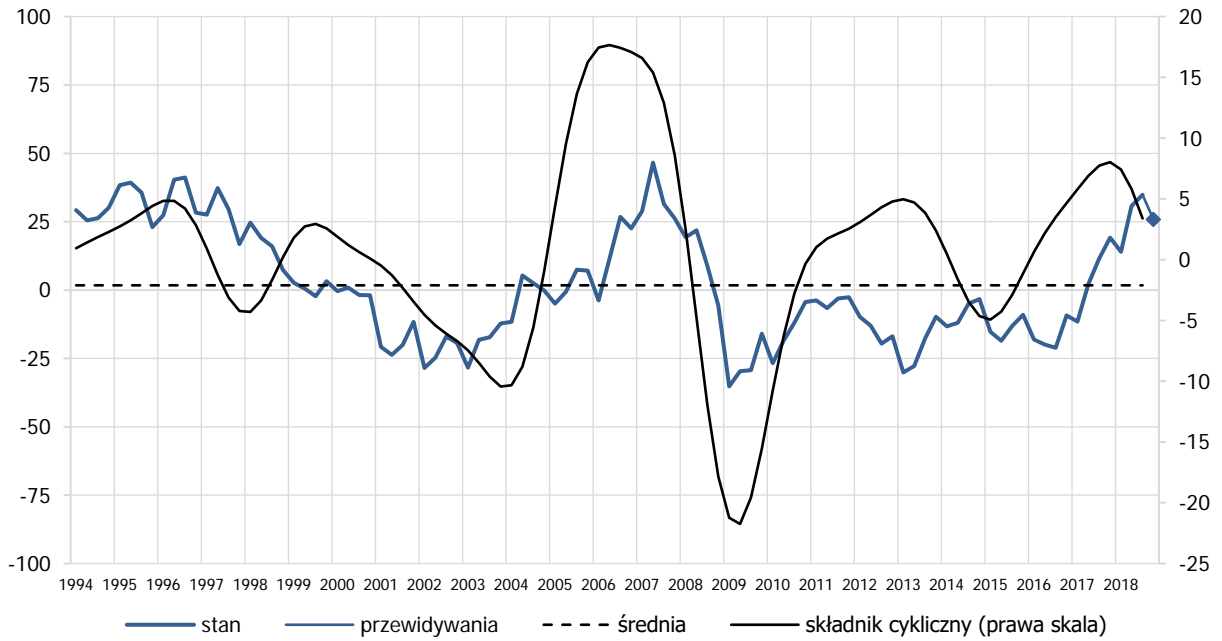

ZAMÓWIENIA EKSPORTOWE

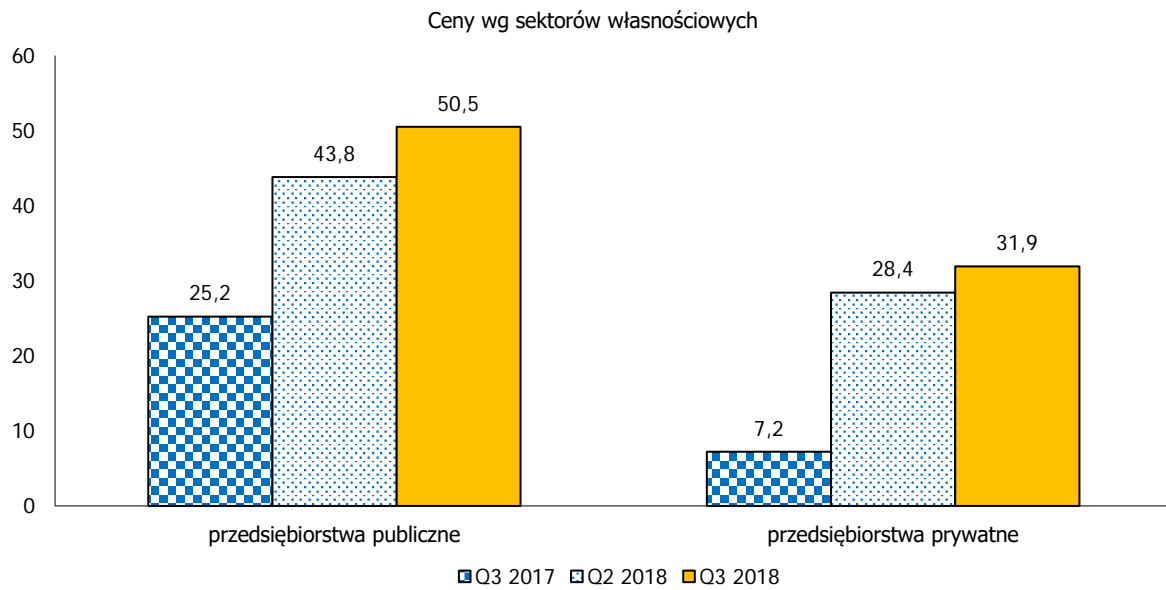

warianty odpowiedzi – odsetki	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	przewidywania
1. wzrost	15,9	35,5	12,8	15,1	21,7	22,3
2. brak zmiany	77,5	50,0	82,1	80,6	73,6	76,6
3. spadek	6,6	14,5	5,1	4,3	4,7	1,1
saldo (1.-3.)	9,3	21,0	7,7	10,8	17,0	21,2

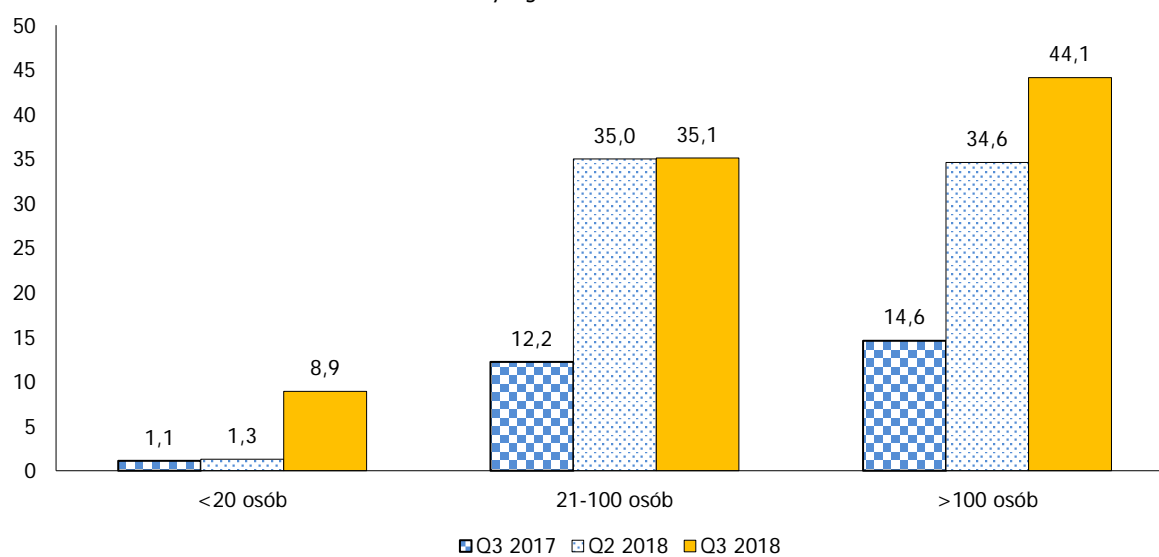
CENY USŁUG BUDOWLANYCH

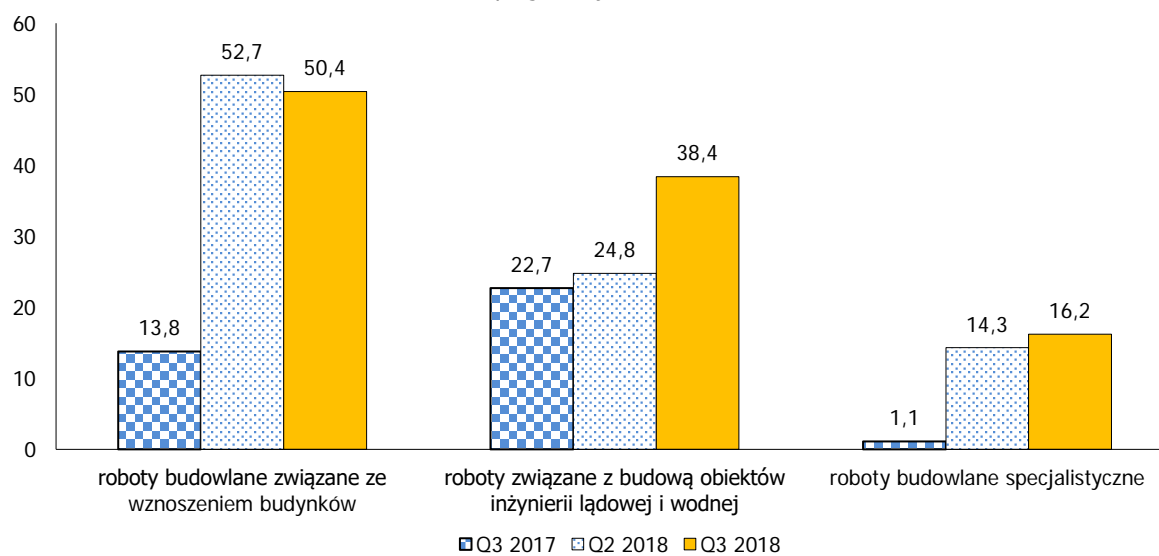
warianty odpowiedzi – odsetki	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	przewidywania
1. wzrost	18,0	23,2	20,8	33,3	37,4	27,5
2. brak zmiany	75,7	72,7	72,4	64,1	60,0	70,8
3. spadek	6,4	4,0	6,8	2,6	2,6	1,7
saldo (1.-3.)	11,6	19,2	14,0	30,7	34,8	25,8

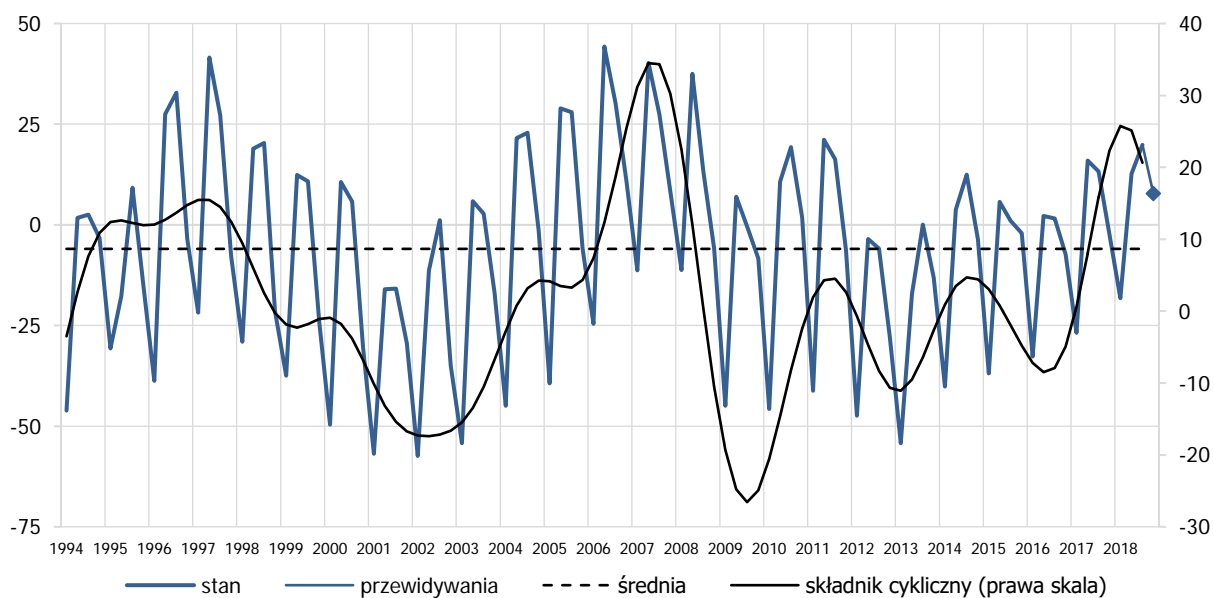
Ceny wg wielkości zatrudnienia

Ceny wg rodzajów działalności

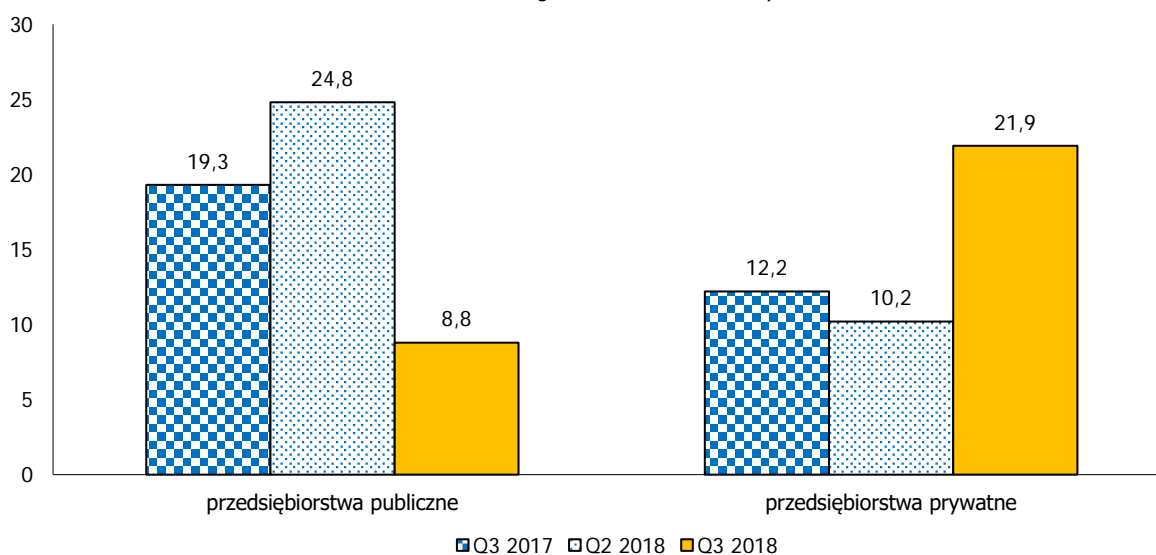

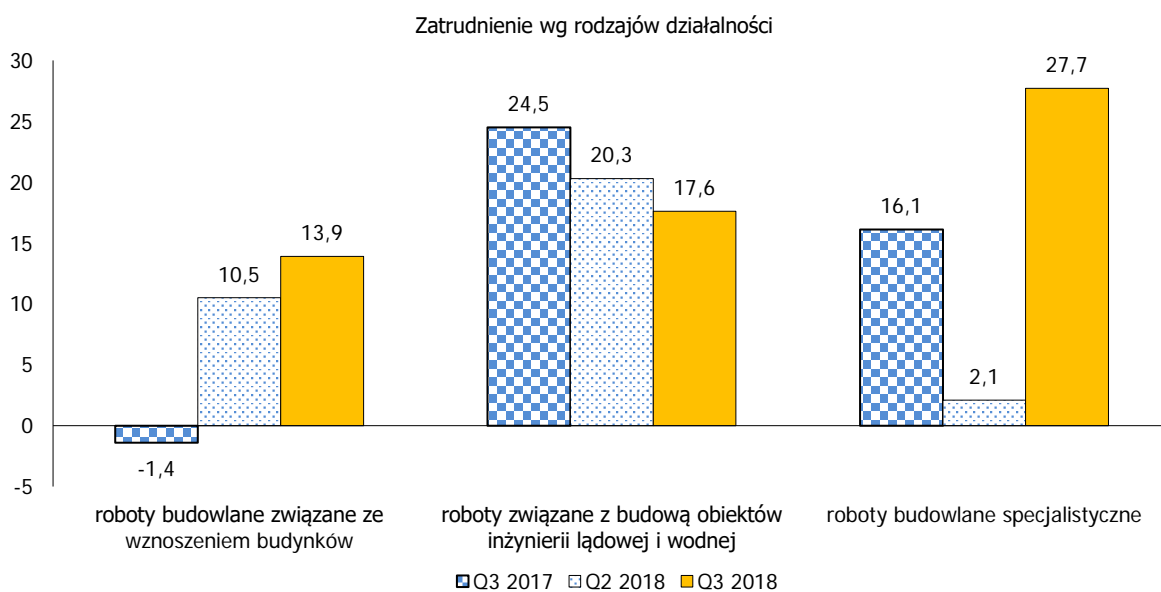
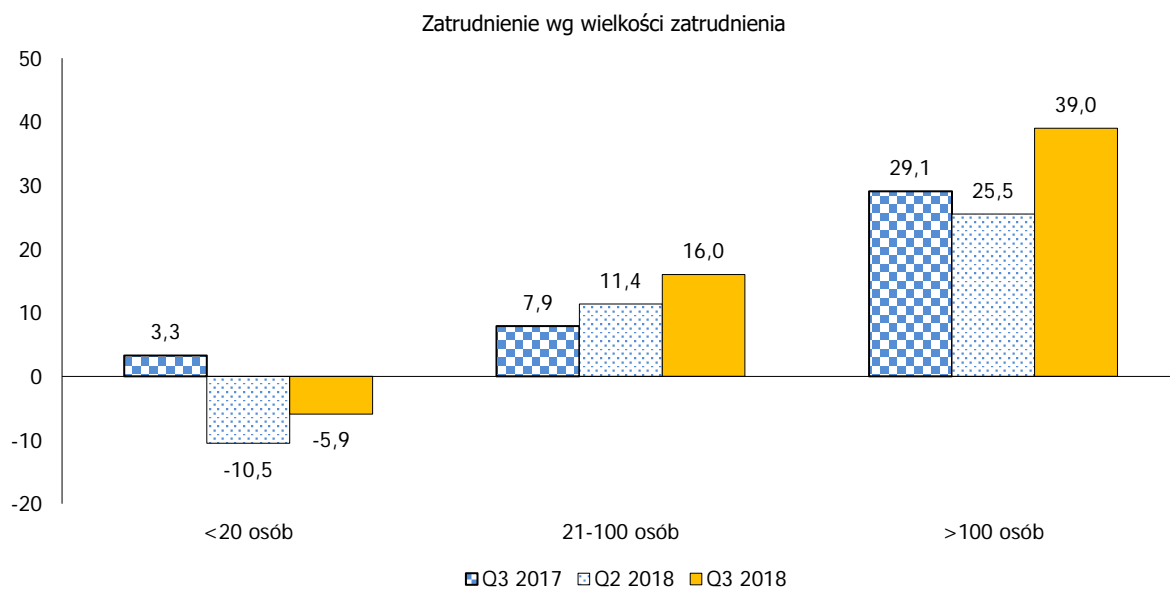
ZATRUDNIENIE

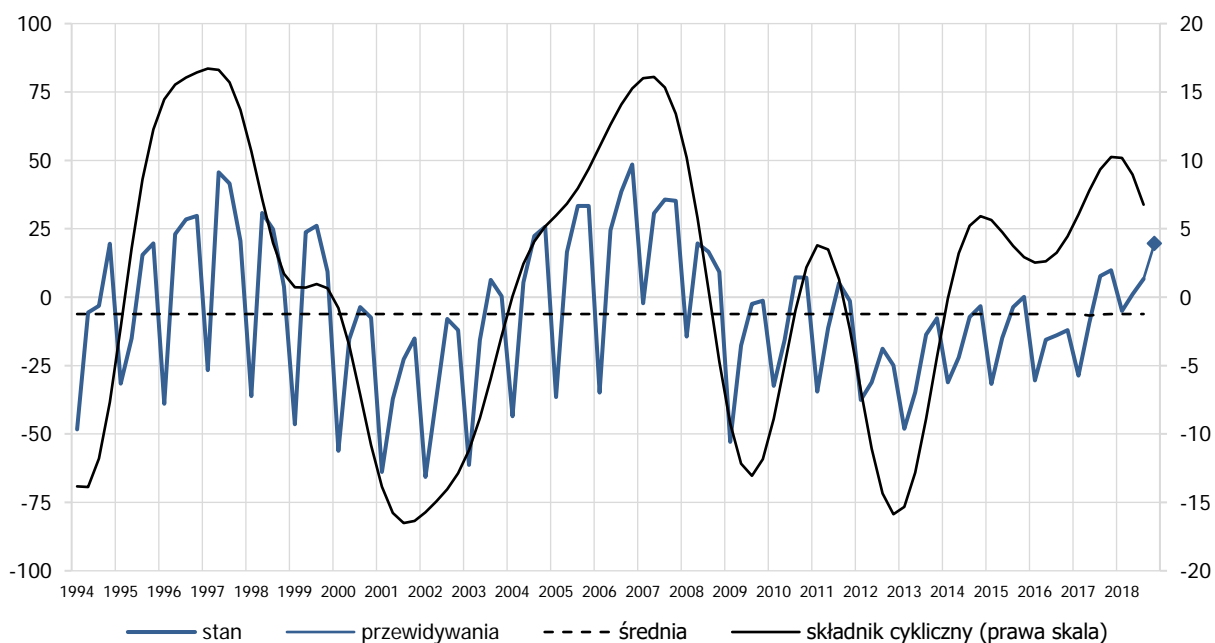
warianty odpowiedzi – odsetki	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	przewidywania
1. wzrost	29,3	19,8	13,1	26,2	30,4	19,1
2. brak zmiany	54,7	58,0	55,6	60,3	59,0	69,4
3. spadek	16,0	22,2	31,3	13,5	10,5	11,4
saldo (1.-3.)	13,3	-2,4	-18,2	12,7	19,9	7,7

Zatrudnienie wg sektorów własnościowych

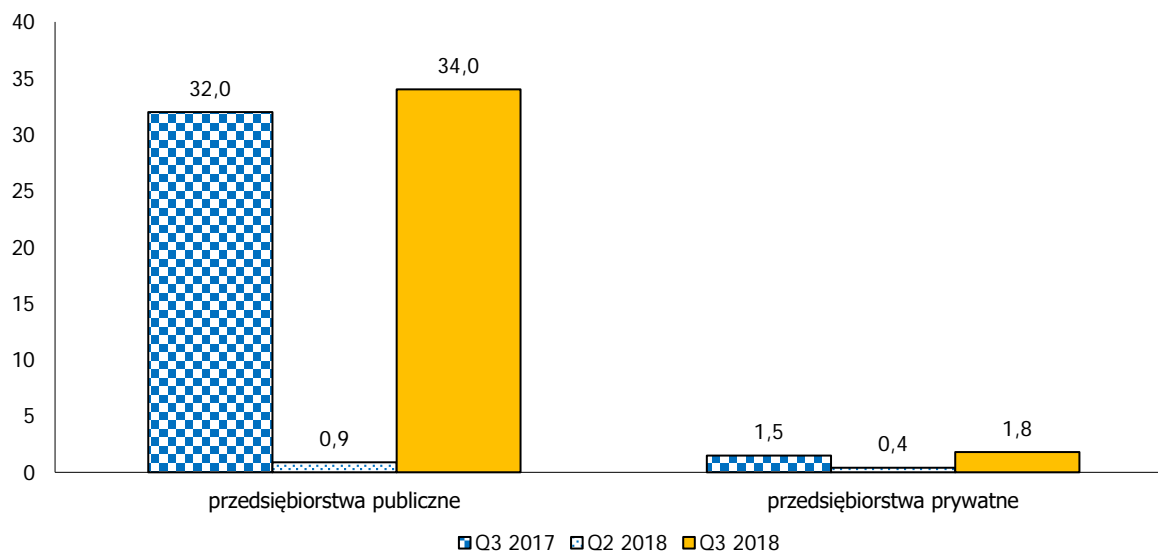

SYTUACJA FINANSOWA

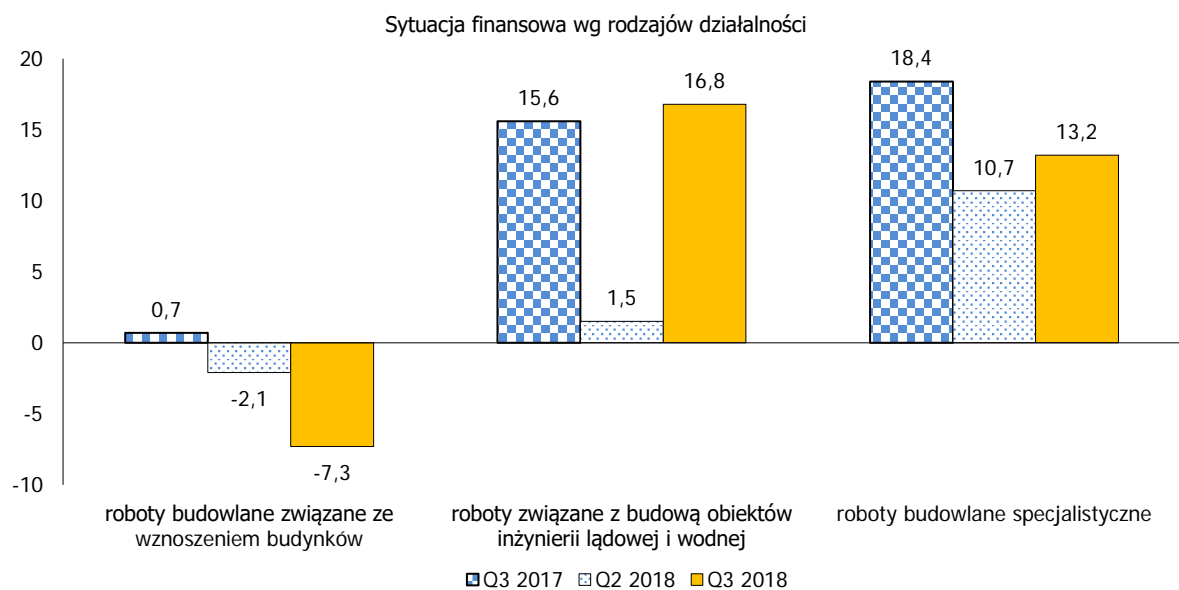
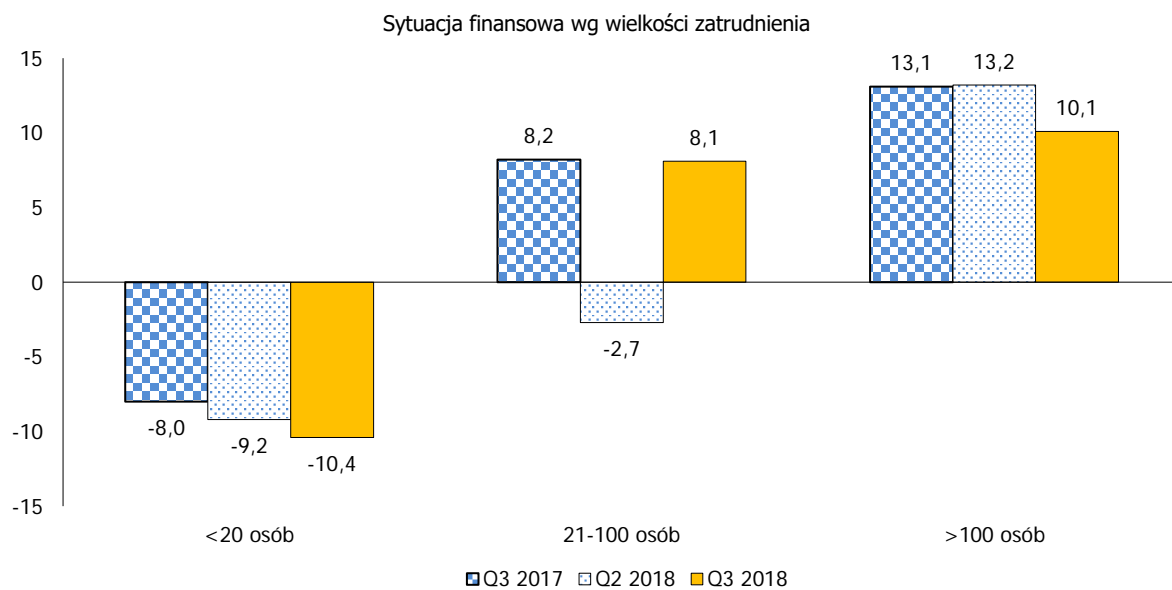

warianty odpowiedzi – odsetki	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	przewidywania
1. poprawa	22,5	23,6	17,0	17,3	23,0	30,3
2. brak zmiany	62,7	62,6	60,9	66,5	60,7	59,0
3. pogorszenie	14,8	13,8	22,0	16,2	16,3	10,7
saldo (1.-3.)	7,7	9,8	-5,0	1,1	6,7	19,6

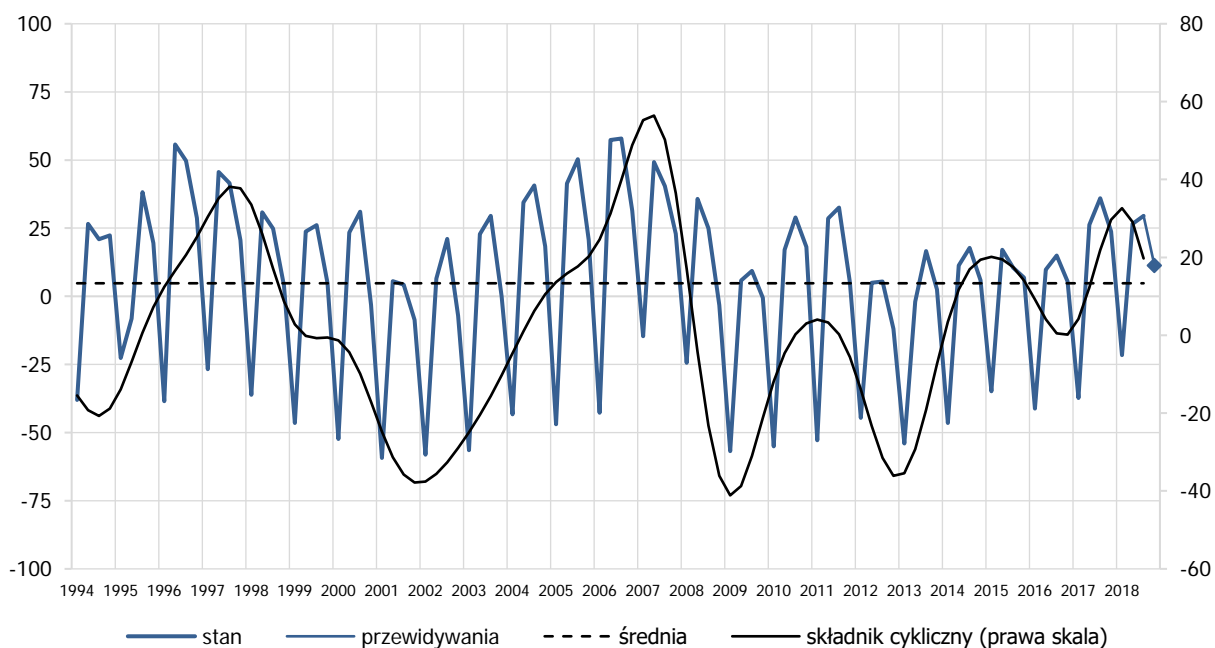
Sytuacja finansowa wg sektorów własnościowych

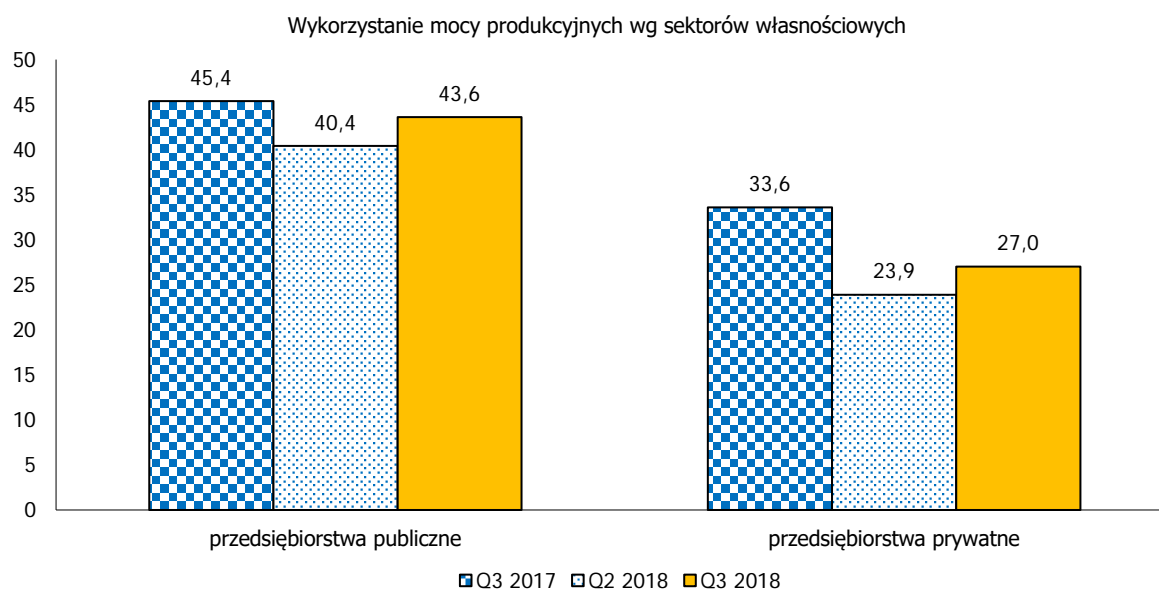

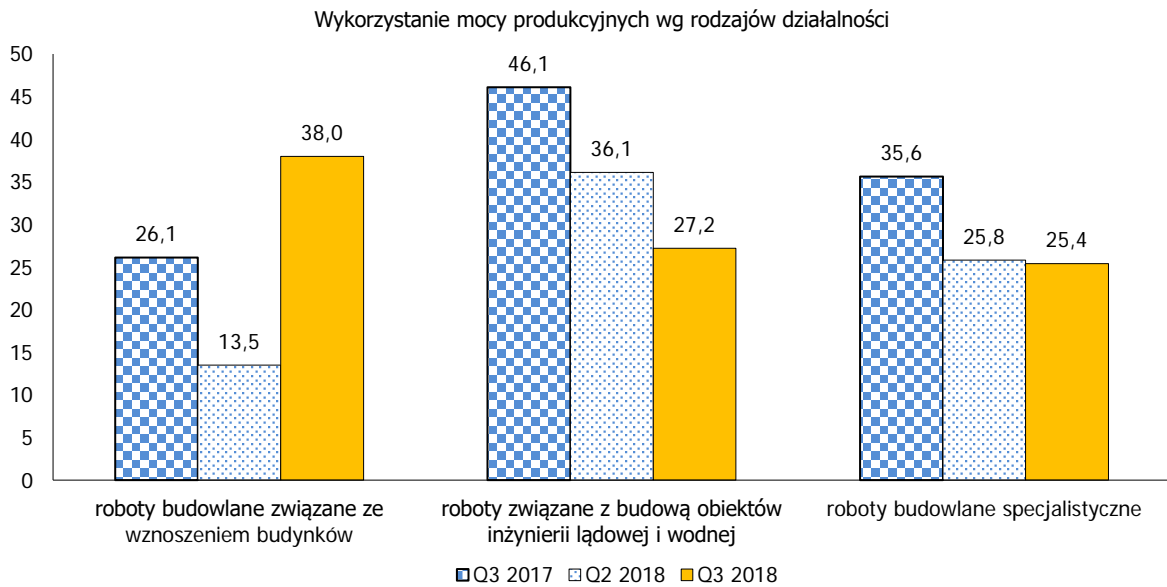
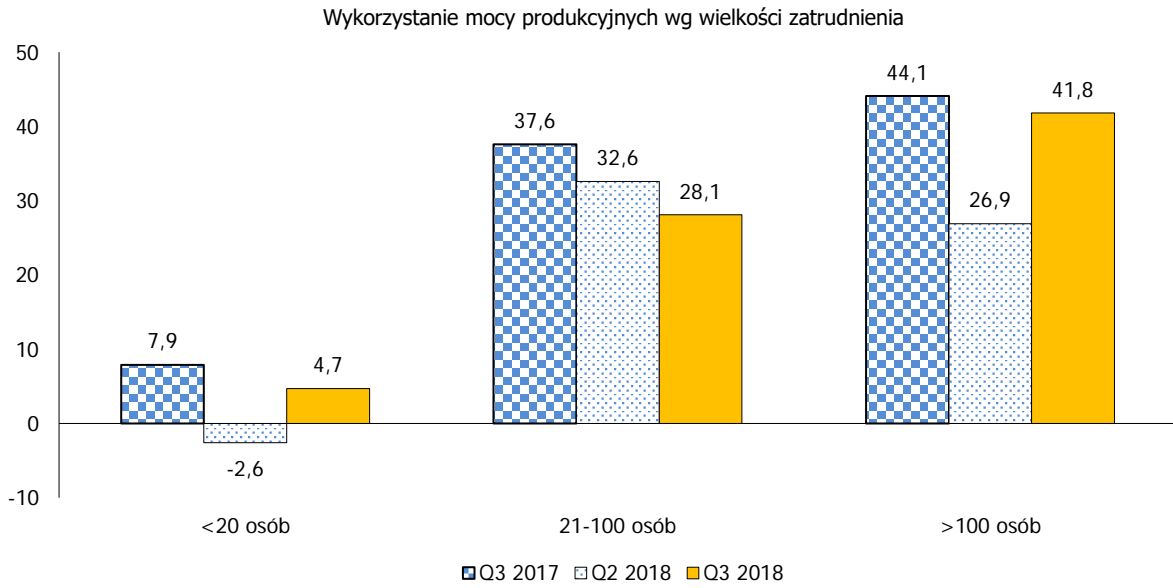

WYKORZYSTANIE MOCY PRODUKCYJNYCH

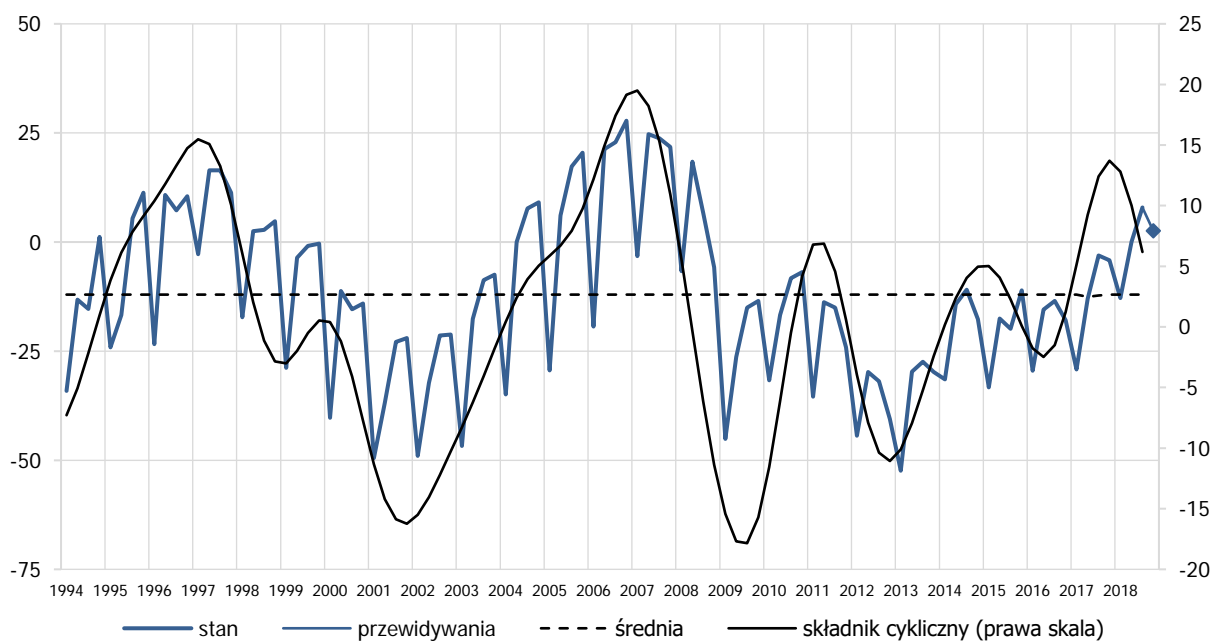

warianty odpowiedzi – odsetki	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	przewidywania
1. wzrost	41,7	34,5	8,2	32,9	35,9	19,8
2. brak zmiany	52,5	54,8	62,0	60,8	57,7	71,7
3. spadek	5,7	10,7	29,8	6,3	6,4	8,5
saldo (1.-3.)	36,0	23,8	-21,6	26,6	29,5	11,3

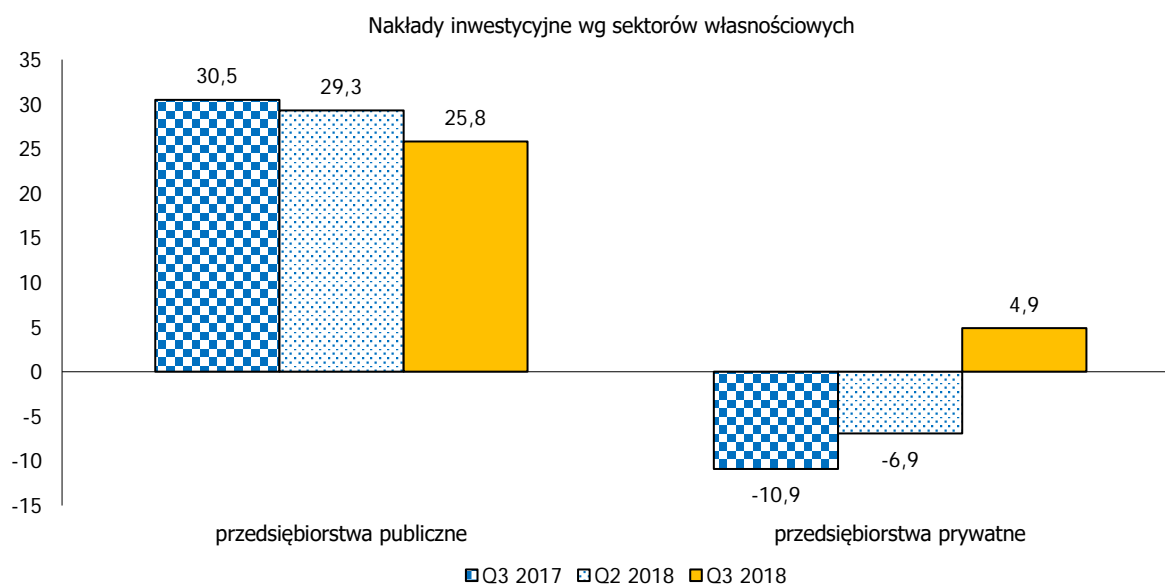

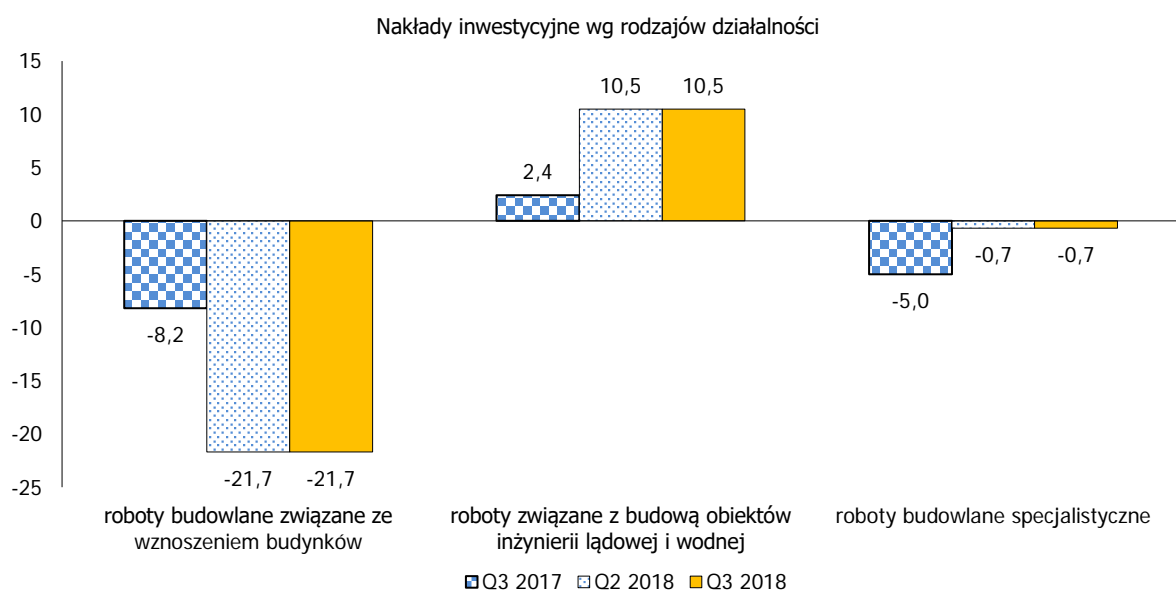
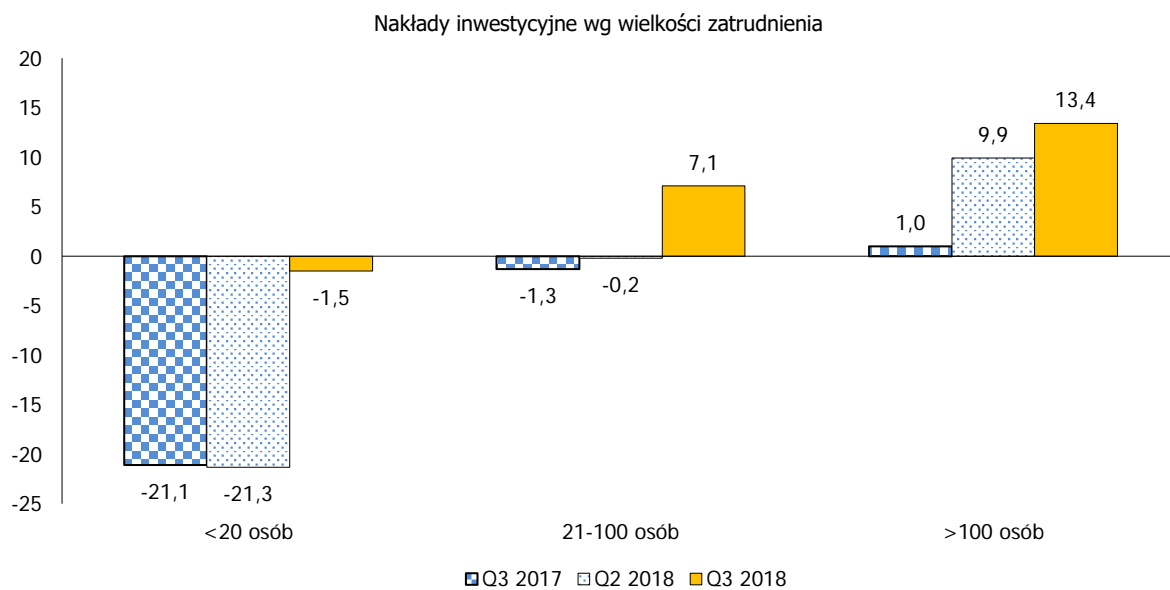

NAKŁADY INWESTYCYJNE

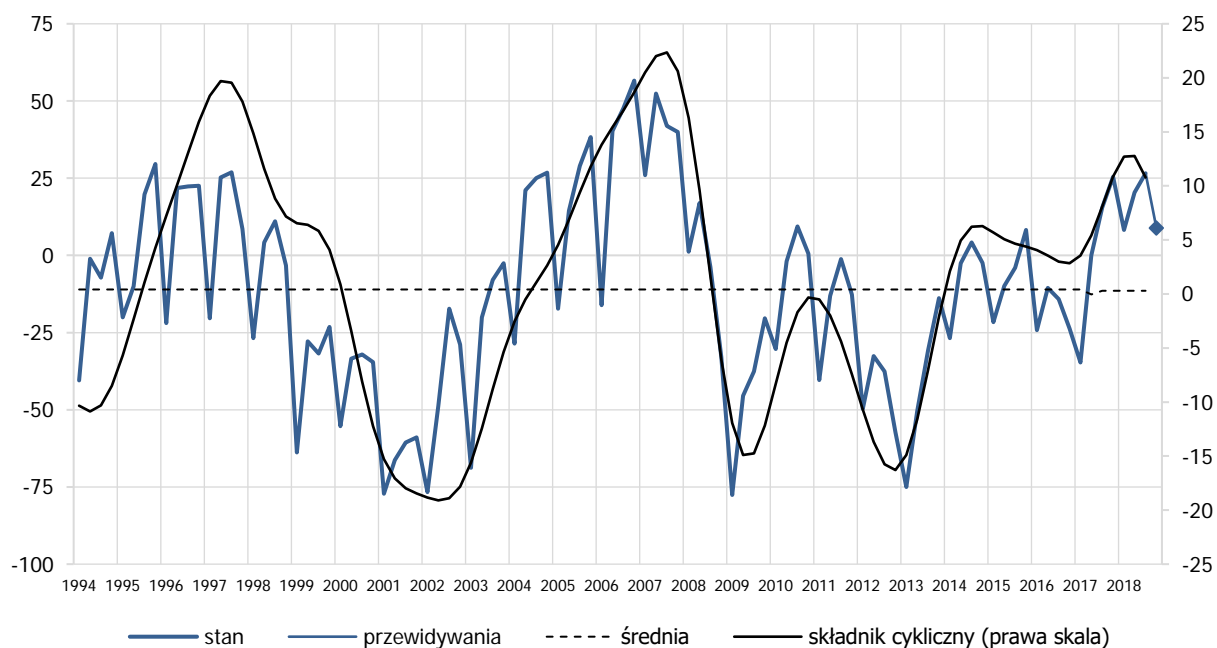

warianty odpowiedzi – odsetki	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	przewidywania
1. wzrost	13,9	16,1	13,9	18,9	24,3	16,6
2. brak zmiany	69,1	63,5	59,3	62,3	59,3	69,3
3. spadek	17,0	20,3	26,7	18,8	16,4	14,1
saldo (1.-3.)	-3,1	-4,2	-12,8	0,1	7,9	2,5

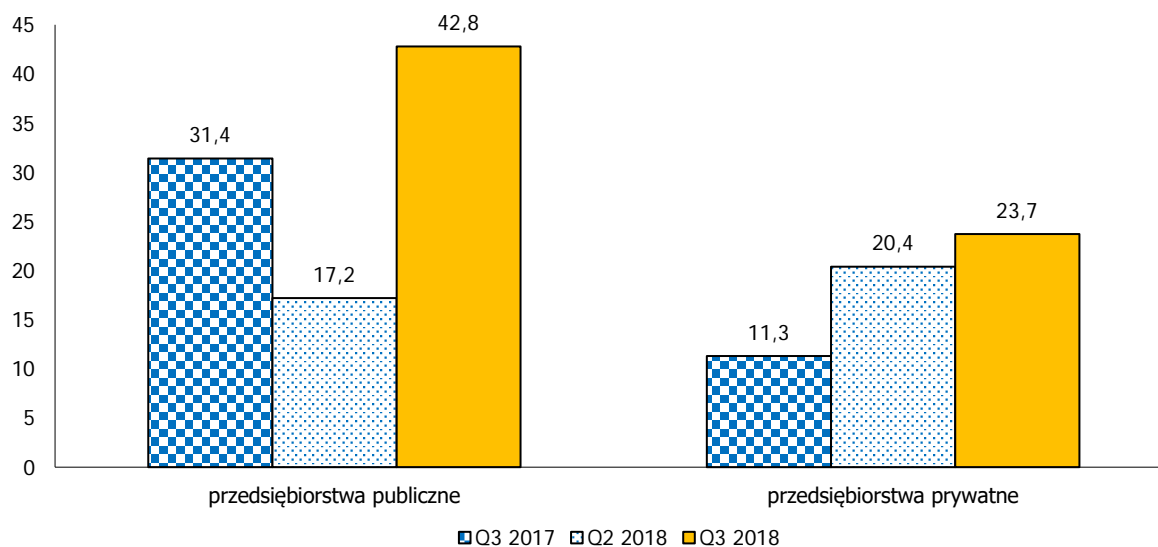

OGÓLNA SYTUACJA GOSPODARCZA W KRAJU

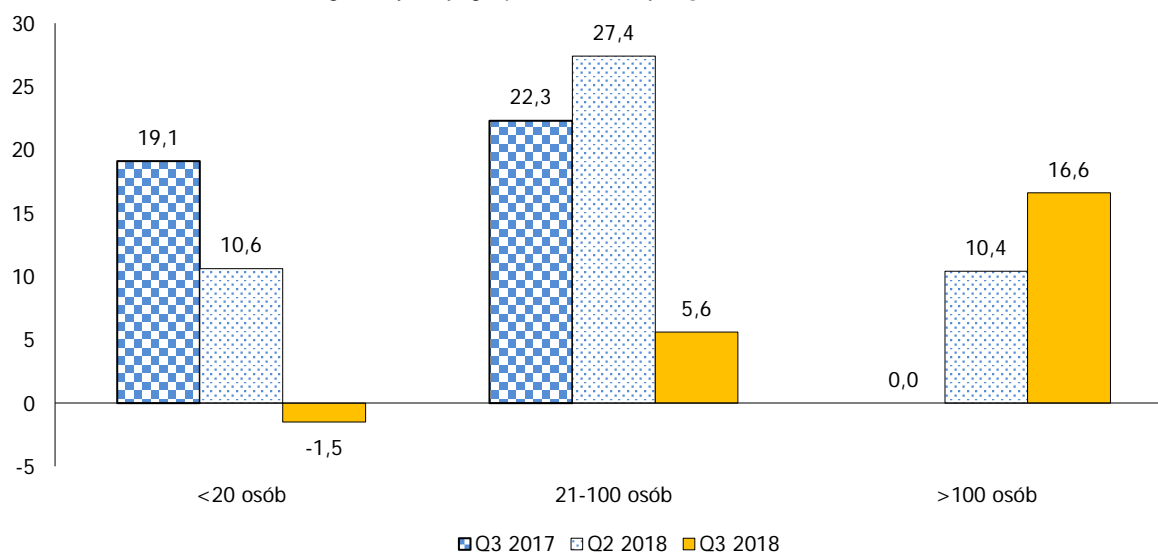

warianty odpowiedzi – odsetki	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	przewidywania
1. poprawa	27,0	31,8	22,3	25,9	35,4	24,6
2. brak zmiany	61,5	61,8	63,6	68,6	35,4	58,5
3. pogorszenie	11,5	6,4	14,1	5,5	8,8	16,9
saldo (1.-3.)	15,5	25,4	8,2	20,4	26,6	8,8

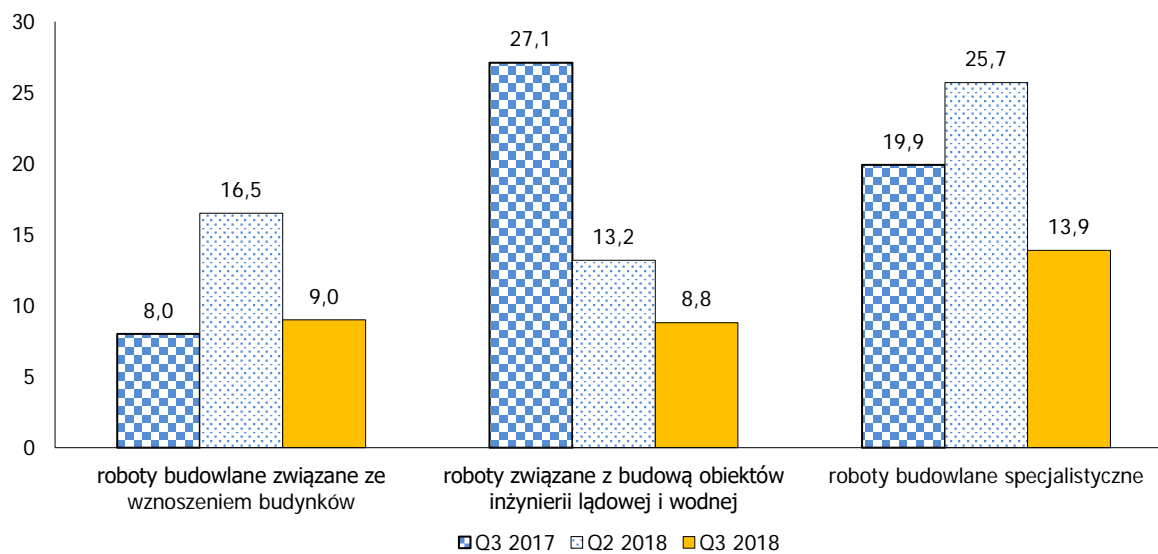
Ogólna sytuacja gospodarcza w kraju wg sektorów własnościowych

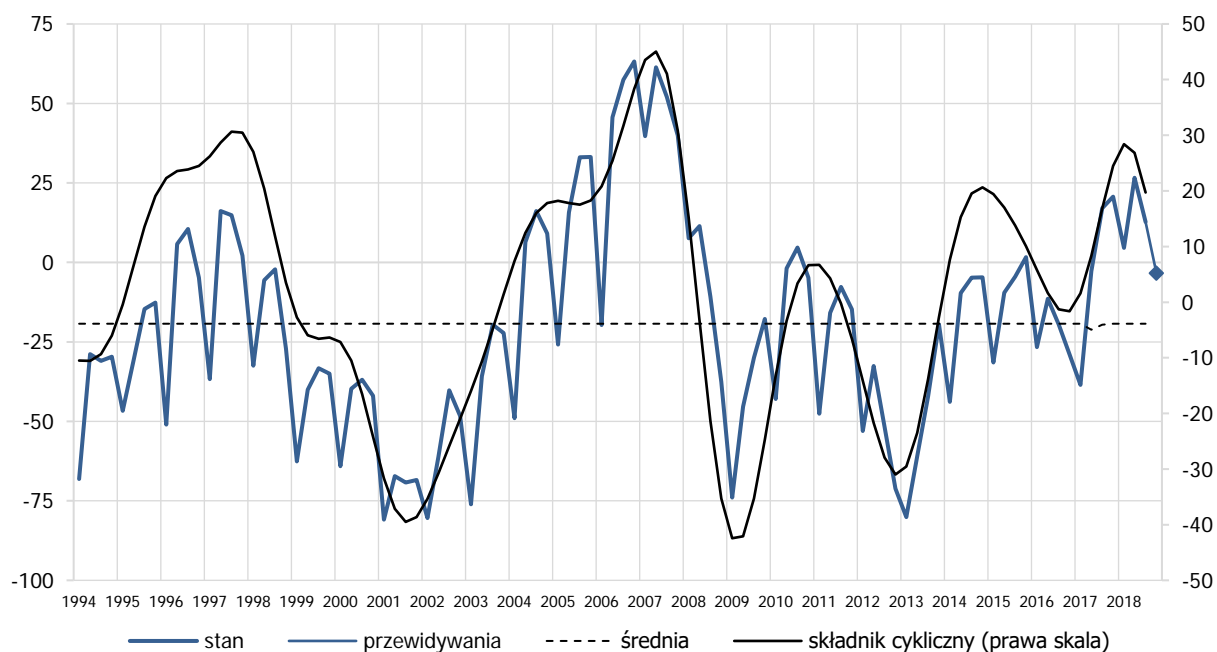
Ogólna sytuacja gospodarcza w kraju wg wielkości zatrudnienia

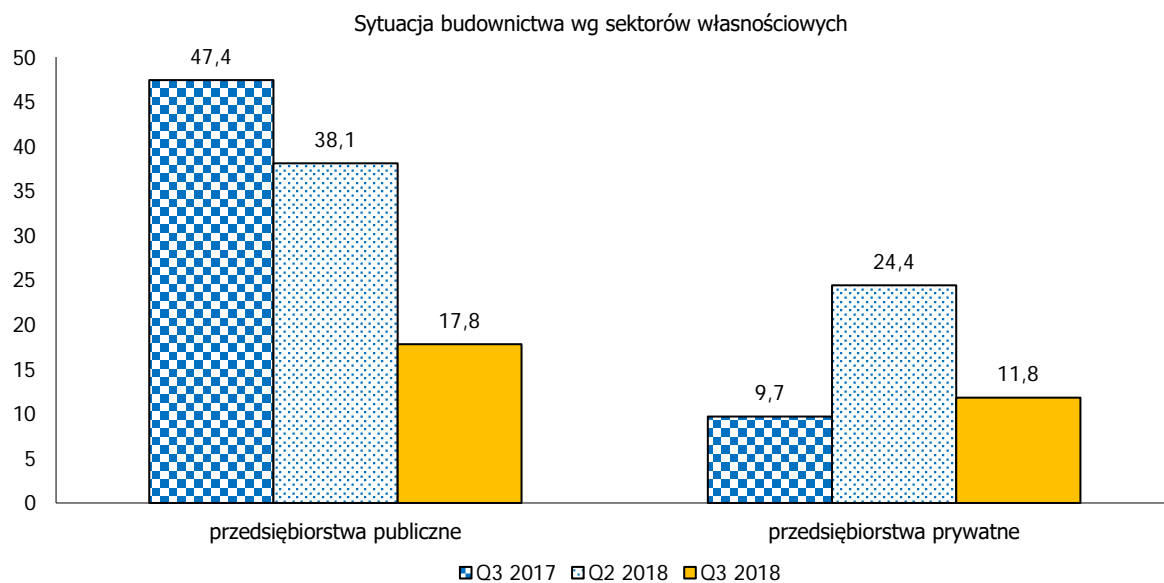
Ogólna sytuacja gospodarcza w kraju wg rodzajów działalności

SYTUACJA BUDOWNICTWA

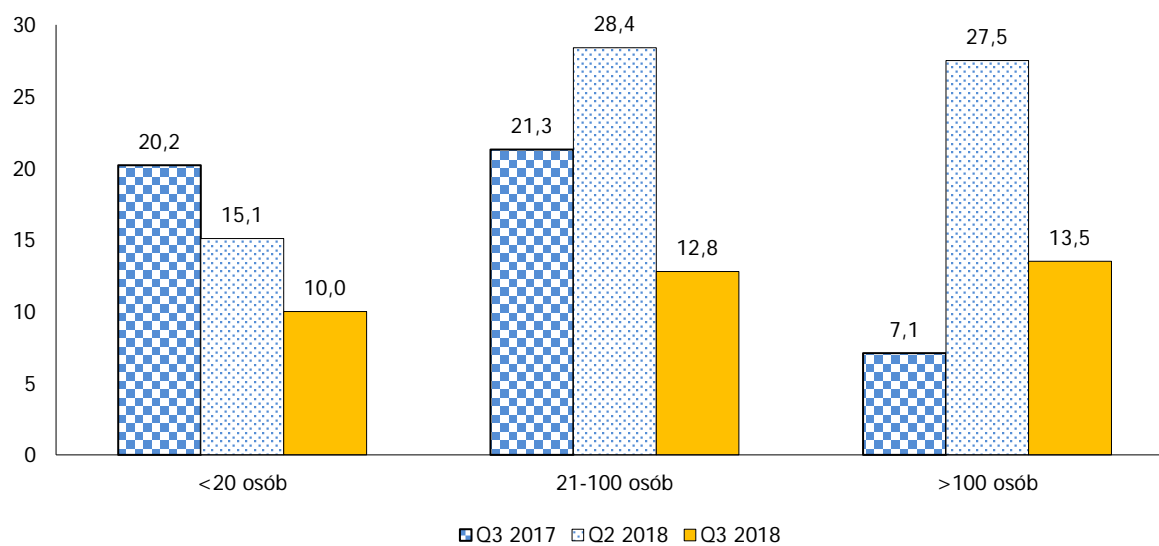

warianty odpowiedzi – odsetki	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	przewidywania
1. poprawa	31,9	31,8	20,2	32,4	31,0	19,7
2. brak zmiany	53,2	57,1	64,2	61,8	50,7	57,2
3. pogorszenie	14,8	11,1	15,6	5,8	18,3	23,1
saldo (1.-3.)	17,1	20,7	4,6	26,6	12,7	-3,4

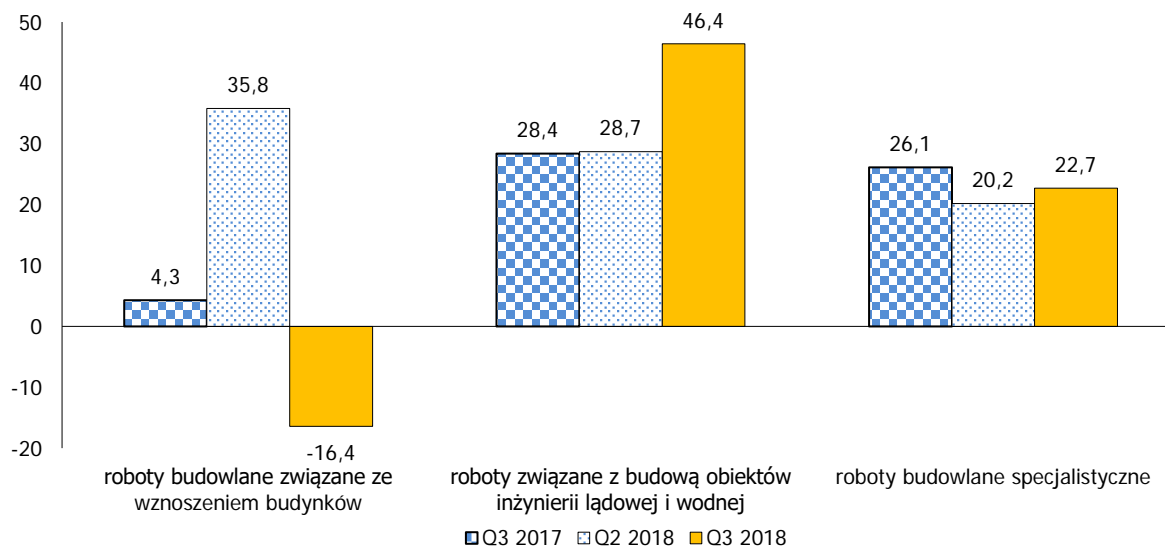

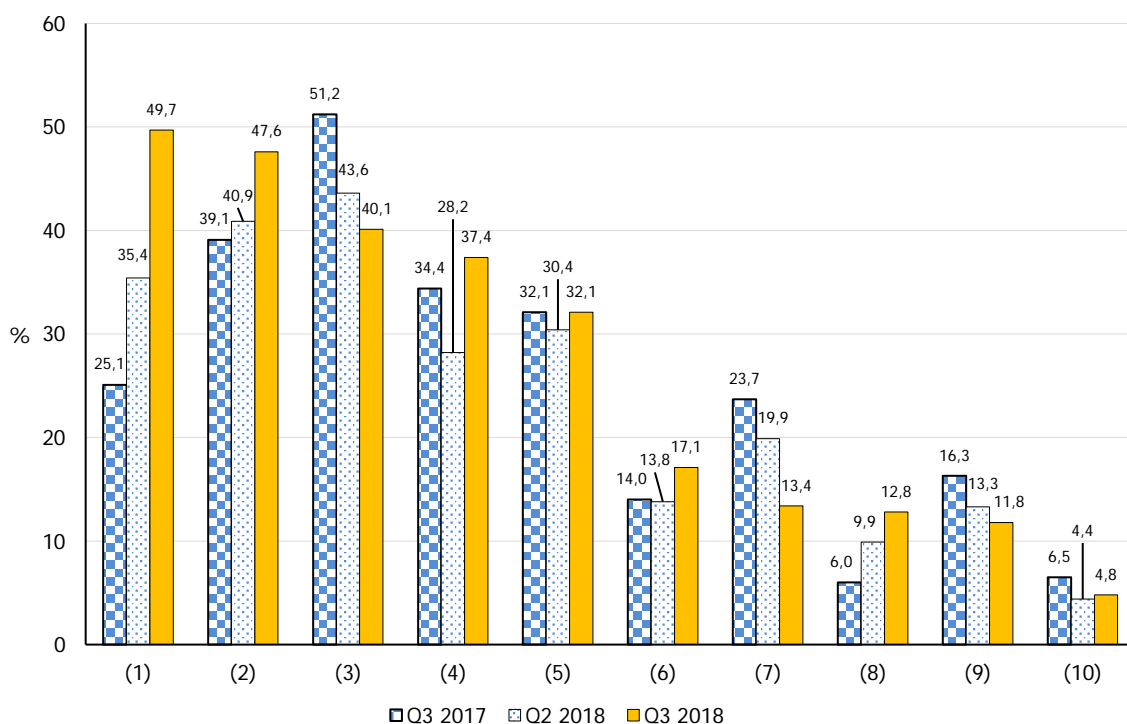
Sytuacja budownictwa wg wielkości zatrudnienia

Sytuacja budownictwa wg rodzajów działalności

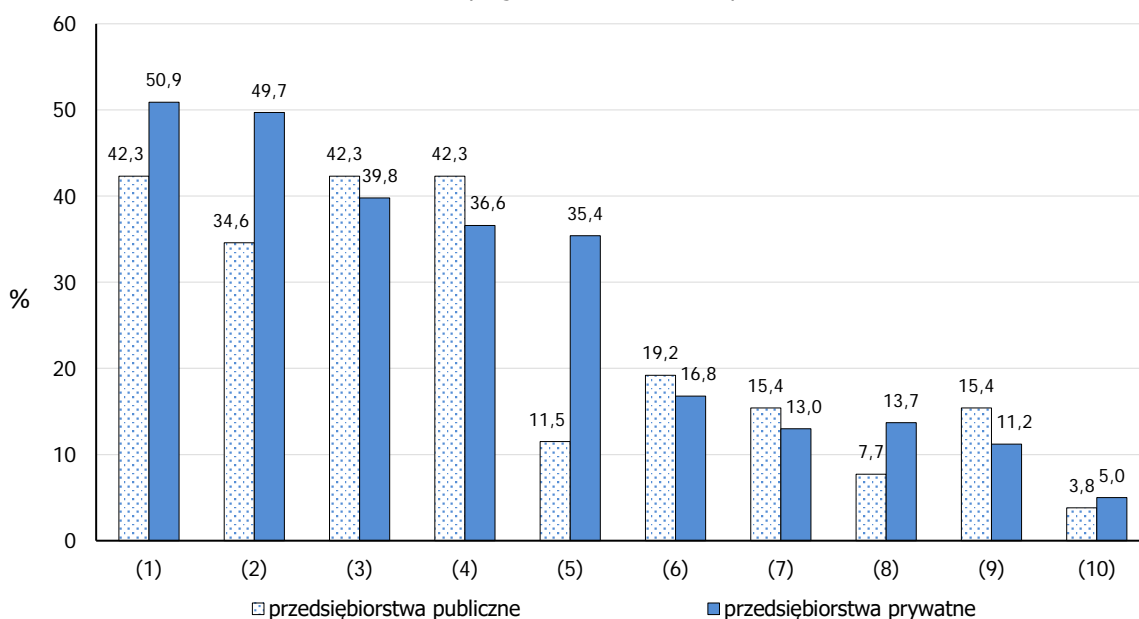

BARIERY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ

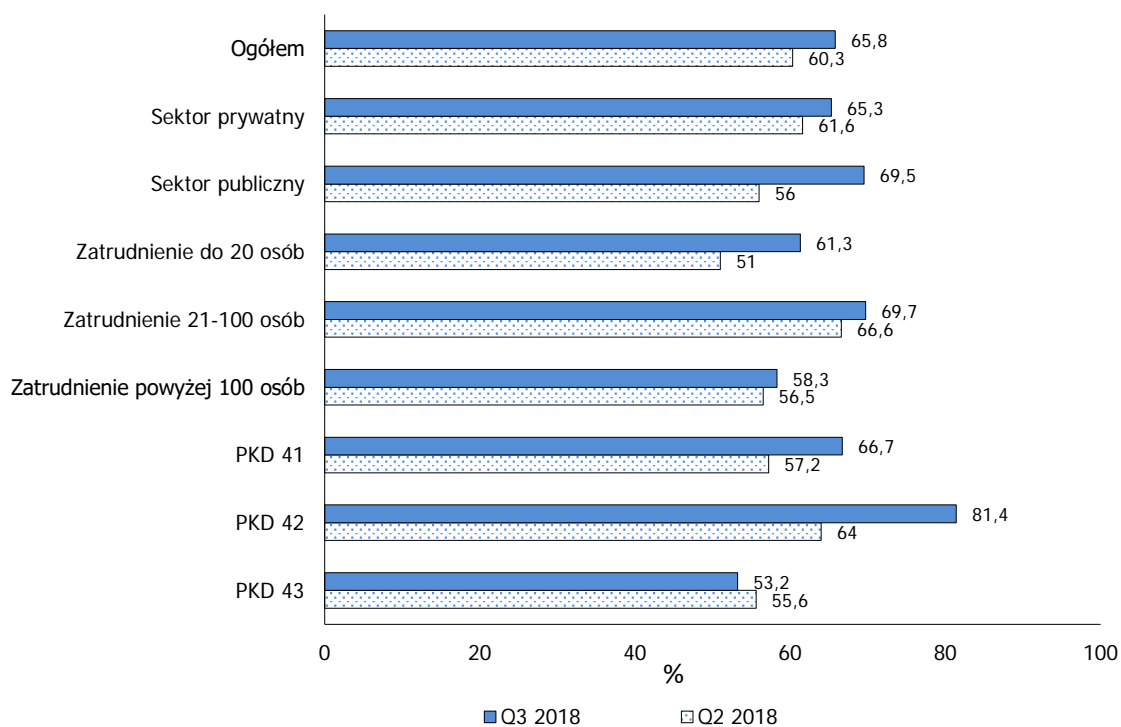

- (1) ceny surowców i materiałów
- (2) obciążenia podatkowe
- (3) konkurencja wewnątrz gałęzi
- (4) niestabilność przepisów prawnych
- (5) zatory płatnicze
- (6) trudności w uzyskaniu kredytu
- (7) niedostateczny popyt
- (8) inne
- (9) niekorzystne warunki pogodowe
- (10) nie ma barier

Barierę wg sektorów własnościowych

Częste lub bardzo częste trudności ze znalezieniem pracowników o wysokich kwalifikacjach

Częste lub bardzo częste trudności ze znalezieniem pracowników o niskich kwalifikacjach

